

**Christen
Unie**
Zaanstad

SAMEN RECHT DOEN

Verkiezingsprogramma ChristenUnie Zaanstad 2022 - 2026

Redactie

- Hanneke Veurink - Malda
- Minke Simonse
- Christa Neefjes
- André Schipper

Opmaak verkiezingsprogramma

- Jan Peter Blok

Fotografie

Voorkant Verkiezingsprogramma:

- Gert-Jan van den Dongen

Foto Hanneke Veurink-Malda

- Ruben Timman, No Words Fotografie

Foto's kandidaten ChristenUnie Zaanstad

Achterzijde verkiezingsprogramma

- Ruben Timman, No Words Fotografie

Infographic

Pagina 6/7

- Opmaak door: Jan Peter Blok

Beeldbank van de ChristenUnie

Pagina's

- 15, 27, 41, 45

Jan Peter Blok

Pagina's:

- 5, 8, 23, 28, 51, 53, 62, 67

Christianne van den Dongen

Pagina's:

- 9, 37, 69

Gert-Jan van den Dongen

Pagina's:

- 14, 16, 31, 35, 49, 57

Jan Neefjes

Pagina's

- 11, 17, 21, 25, 36, 43, 55, 59, 64/65

Minke Simonse

Pagina's

- 54, 60

Beste lezer

Mijn beide opa's waren boerenarbeider in het noorden van ons land. Zelf groeide ik op tussen de arbeiders uit de Rotterdamse haven. Ik voel me daarom prima thuis in Zaanstad, een plek waar naast gewoond ook ontzettend hard gewerkt wordt.

Er wordt hier nogal wat werk verzet. Werknemers in de industrie, op de scholen, in de zorg, vrijwilligers en mantelzorgers. In Zaanstad zelf en daarbuiten. Zaankanters steken graag de handen uit de mouwen. Ik ben er trots op om op deze bedrijvige plek te mogen wonen.

En niet alleen vanwege die bedrijvigheid. Zaanstad heeft nog veel meer te bieden. Een boeiende historie, hechte dorpsgemeenschappen, veel groen, water waarop je heerlijk kunt recreëren en vele voorzieningen. Voor deze mooie gemeente zet ik mij, samen met de fractie en het bestuur, graag in namens de ChristenUnie. Ook wij als ChristenUnie steken namelijk graag onze handen uit de mouwen.

- Om te streven naar een samenleving waarin we elkaar weer zien en ontmoeten en helpen waar nodig.
- Om te werken aan een goede relatie tussen inwoners en overheid door betrouwbaar te zijn in ons handelen.
- Om ons in te zetten voor goede zorg voor de schepping waarin we leven.

In dit programma vertellen we graag meer over onze plannen en ideeën. Ook u kunt daaraan meewerken. Allereerst door op 16 maart uw stem uit te brengen! Wanneer u dit programma leest kunt u ontdekken waarom de ChristenUnie die stem verdient. Daarnaast ook door u in te zetten in de samenleving. Zet u met hart en handen in om de stad tot bloei te brengen. Samen zijn we de samenleving.

En als laatste, maar niet als minste voelen we ons ook gedragen door het gebed voor het werk van de ChristenUnie.

Steekt u ook de handen uit de mouwen?

Veel leesplezier gewenst!

Namens bestuur en fractie,

Hanneke Veurink-Malda

Lijsttrekker

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	5		
Onze kandidatenlijst	8		
<hr/>			
1. Een unieke zaanstreek	9	7. Mobiliteit	41
1. De identiteit van de Zaanstreek	10	1. Bereikbaarheid	42
2. Zaanse kernen	12	2. Verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers	44
3. Contact met de regio	14	3. Parkeren	44
<hr/>			
2. Zorg voor elkaar	15	8. Aan het werk	45
1. Samenleven	16	1. Op zoek naar werk	46
2. Waardig ouder worden	17	2. Armoede	47
3. Een zorgzame stad	18	3. Schulden	48
4. Zorg voor inwoners in kwetsbare situaties	19		
5. Een multiculturele samenleving	20		
<hr/>			
3. Gezin, jeugd & onderwijs	21	9. Economie	49
1. Sterke gezinnen	22	1. Werkgelegenheid	50
2. Hulp aan gezinnen en kinderen	23	2. Werken en rusten	51
3. Ontmoeting met en tussen jongeren	24	3. Ondernemerschap in de Zaanstreek	52
4. Onderwijs	25	4. Toerisme	53
		5. Waardering van voedsel	54
<hr/>			
4. Veiligheid	27	10. Cultuur, sport & recreatie	55
1. Openbare orde en ondermijning	29	1. Cultuur	56
2. Verslaving voorkomen	30	2. Sport en recreatie	58
3. Prostitutie	30	3. Verenigingen	60
<hr/>			
5. Wonen & Ruimte	31	11. Een betrouwbare overheid	61
1. Groeiende vraag naar woonruimte	32	1. Herstel van vertrouwen	62
2. Onze leefomgeving en openbare ruimte	34	2. Bewonersinitiatieven en participatie	63
		3. Dienstverlening	65
		4. Financiën	66
<hr/>			
6. Natuur, klimaat & energie	37	12. Over de ChristenUnie Zaanstad	67
1. Natuur en groen	38	1. Visie op christelijk-sociale politiek	68
2. Klimaatadaptatie	39	2. Bestuur en fractie	69
3. Energie en duurzaamheid	39	3. Verzilverpunten	70

SAMENVATTING

Elkaar ontmoeten

Mensen die elkaar ontmoeten komen samen verder. Om dit mogelijk te maken is het belangrijk dat elk dorp of wijk een toegankelijke **ontmoetingsplek** heeft voor jong én oud!

Er worden geen woningbouwplannen gemaakt en goedgekeurd zonder **bijpassende voorzieningen**, zoals ontmoetingsplekken en sportfaciliteiten.

De gemeente zet in op ontmoetingsmomenten tussen werkgevers en werkzoekenden. Dit kan fysiek, maar ook digitaal via videochat of YouTube bestaan hiervoor kansen.

Samenwoonprojecten of **woongemeenschappen** moeten ruim baan krijgen. Hierbij denken wij aan knarrenhofjes voor ouderen, projecten waar jongeren en ouderen samenwonen en elkaar ondersteunen en het probleem van eenzaamheid verminderen.

Elkaar ondersteunen

Goed **toegankelijke ondersteuning voor mantelzorgers** is belangrijk. Juist onze (jonge) mantelzorgers verdienen bijzondere aandacht, zij zijn geen vrijwilligers! Deze groep mensen doen hun werk met veel toewijding en liefde.

Groene schoolpleinen dragen bij aan biodiversiteit en klimaatadaptatie en geven kinderen de kans de natuur van dichtbij te leren kennen, ervaren en waarderen. Scholen moeten daarom gestimuleerd worden hun pleinen te vergroenen.

Isolatie van met name oudere woningen stimuleren we graag door middel van de **stappensubsidie**.

Elkaar zien

Bij regelingen voor **minima** moet de gemeente rekening blijven houden met de groep die qua inkomen net boven de bijstandsnorm zit.

Hulp, advies of begeleiding om **relaties te herstellen** waar kinderen bij betrokken zijn wordt laagdrempelig aangeboden vanuit de Jeugdgezondheidszorg.

Er wordt laagdrempelige voorlichting over geld en **budgetbeheer** aangeboden op ontmoetingsplekken in de wijken.

Zoals bijvoorbeeld de geldcursus In Kas van Bloei Kogerveld.

Betere samenwerking, voorlichting en een stevige aanpak zijn sleutels om het dragen van **messen** door jongeren terug te dringen.

Goede speelmogelijkheden in elke buurt voor verschillende soorten (buiten)spel. Het aantal water- en natuurspeelplaatsen wordt uitgebreid.

In actie voor een groener Zaanstad

Natuur wordt onder voorwaarde van bescherming zo **beleefbaar** en toegankelijk mogelijk gemaakt door aanleg en onderhoud van goede wandel-, fiets en beleefpaden

We blijven werken aan een integraal **ouderenbeleid** in Zaanstad. Daarom wil de ChristenUnie hier opnieuw een wethouder special voor dit ouderenbeleid.

De ligging van **bedrijventerreinen** is vaak wat geïsoleerder. Om onnodig autoverkeer tegen te gaan wordt gezorgd voor een goede en regelmatige busverbinding over bedrijventerreinen.

Wij zijn geen voorstander van legale wietteelt in Zaanstad.

De ChristenUnie Zaanstad ziet een Zaanstad waar:

- Wij elkaar ontmoeten, zien en ondersteunen
- Wij met elkaar in actie zijn voor een duurzaam en groene omgeving
- De gemeente een betrouwbare overheid is voor onze burgers

De gemeente betreft de vele **kleine culturele verenigingen** bij de uitwerking van de Cultuurvisie.

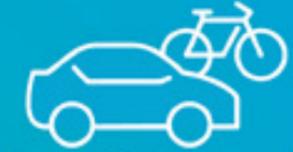
Barrières voor voetgangers en fietsers moeten verdwijnen, te beginnen bij basisscholen, winkelcentra, zorgvoorzieningen en andere belangrijke ontmoetingsplekken. Voor fietsroutes geldt dat ze comfortabel en veilig moeten zijn om zo het **fietsgebruik te stimuleren**. Wij zetten ons in voor oplaadpunten bij culturele plekken.

Dorpen blijven bereikbaar met het openbaar vervoer. De **dorpsbussen** blijven.

Er is blijvende aandacht voor diverse **verkeersknelpunten** in Zaanstad, onder andere bij de spoorwegovergang Rooswijk/Guisweg, de Dorpsstraat in Assendelft, de Rosariumlaan in Krommenie en de Wandelweg in Wormerveer.

Een bereikbare stad

Het aantal casino's in Zaanstad wordt niet verder uitgebreid.

Een veilige stad

Zaanstad is **veilig** om te wonen, te werken, naar school te gaan en buiten te spelen, veilig in en om je huis, voor jong en oud

Inwoners met **ideeën en initiatieven** die de samenleving versterken moeten geholpen en ondersteund worden in de uitvoering hiervan (waar mogelijk en haalbaar) en niet vastlopen in bureaucratie. Hiervoor is duidelijke communicatie nodig over wederzijdse verwachtingen tussen inwoner en gemeente.

De gemeente als betrouwbare overheid

Menselijk contact met de gemeente en eventueel aan huis helpen moet mogelijk blijven. Telefonisch contact met de gemeente is makkelijk en snel bereikbaar.

De **inkoop** van de gemeente dient zoveel mogelijk lokaal en/of regionaal te gebeuren.

De Zaanstreek staat bekend om haar vakmanschap en praktische bekwaamheid. Dit wordt dan ook hoog gewaardeerd en gestimuleerd.

Onze kandidatenlijst

Nr.	Kandidaat	Kern	Nr.	Kandidaat	Kern
1	Hanneke Veurink - Malda	't Kalf	15	Jacqueline Koel	Westerkoog
2	Minke Simonse	Wormerveer	16	Marc van der Geer	Schildersbuurt
3	André Schipper	Assendelft	17	Wilma Holleman	Hoornseveld
4	Sietse Oppenhuizen	Westerkoog	18	Sjoerd Bronsema	Westerkoog
5	Mieke van der Beek - Platschorre	Westerwating	19	Martin van der Steen	Westerwating
6	Tyrese Ledes	Poelenburg	20	Joke Parre - Hartog	Westerkoog
7	Noa Hartog	Oud-West	21	Ton de Wit	Peldersveld
8	Gerben de Haan	Burgemeestersbuurt	22	Mirjam Suijndorp	't Kalf
9	Betty Timmerman	Kogerveldwijk	23	Jeanine de Wit	Peldersveld
10	Ruurd Holwerda	Oud Koog	24	Eelco Holwerda	Westerkoog
11	Jan Peter Blok	Westerkoog	25	Gerrit Kramer	Krommenie
12	Christianne van den Dongen	Schildersbuurt	26	Nel Tanger	Westzaan
13	Christa Neeffjes - IJfs	Poelenburg	27	Egbert Boerma	Hoornseveld
14	Marco Maarseveen	Krommenie	28	Rita Noordzij	Zaandam - Centrum

1. EEN UNIEKE ZAANSTREEK

In dit hoofdstuk

1. De identiteit van de Zaanstreek
2. Zaanse kernen
3. Contact met de regio

De Zaanstreek heeft een uniek karakter van aaneengeregen dorpen en stadse gebieden te midden van natuur- en agrarisch gebied. De Zaan speelt hierin een belangrijke, verbindende rol. Dit karakter is zeer de moeite waard om te behouden, te koesteren en te versterken. Het 'eigene' van de Zaanstreek draagt bij aan een positief ervaren leefomgeving waarin we wonen, werken en op allerlei manieren genieten van sport, cultuur en de natuur.

1. De identiteit van de Zaanstreek

Groeiende stad aan de Zaan

Er is veel vraag naar woningen voor jongeren, voor starters en voor degenen die willen doorstromen naar een beter passende woning. We zien inmiddels dat er veel woningen gebouwd worden. Zaanstad groeit. Dat piept en kraakt soms ook. Het is belangrijk dat voorzieningen meegroeien. We bouwen namelijk niet alleen huizen maar we bouwen aan een stad, aan een samenleving waarin mensen elkaar ontmoeten! Dat geeft de beste kansen voor iedere Zaankanter op het goede leven waar we allemaal naar verlangen.

Zaanstad groeit maar blijft een plek waar mensen elkaar kennen en verbonden zijn. De ChristenUnie wil in iedere dorpskern en iedere wijk een ontmoetingsplek waar iedereen welkom is. Dit kan een zelfstandig buurthuis zijn, maar ook een koffiepunt of inloop als onderdeel van een winkelcentrum, zorginstelling, kerk, enzovoorts. De gemeente zoekt daarbij actief naar mogelijkheden om plaatselijke initiatieven te ondersteunen die de sociale samenhang bevorderen.

De Zaanse identiteit maken we samen

We zijn trots en dankbaar dat Zaankanters zich op veel manieren inzetten voor het bewaken en bewaren van de geschiedenis van de Zaanstreek. Er zijn verenigingen, fondsen en stichtingen op het gebied van (industriële) erfgoed en monumenten, voor de Zaanse Schans en de molens, oude ambachten en de ontwikkeling van de voedselindustrie, de Zaanse houtbouw en scheepvaart.

Ook de geschiedenis van het verzet en de Jodenvervolgning blijft levend door de activiteiten van het 4 en 5 mei comité Zaanstad. De gemeenteraad heeft zich telkens opnieuw uitgesproken voor het herstel van de synagoge waar nu een begin mee is gemaakt. De ChristenUnie hoopt van harte dat het de komende jaren zal lukken om dit pand verder in ere te herstellen en er een passende functie voor te vinden.

Betrokken burgers en betrouwbaar bestuur

Lokale belangengroepen, die opkomen voor zaken in de plaatselijke gemeenschap, worden gezien als natuurlijke partners en actief benaderd als gesprekspartner van de gemeente.

Bewoners worden in een vroeg stadium meegenomen in veranderingstrajecten. Particuliere initiatieven, die de ontwikkeling van de stad bevorderen, worden serieus genomen en waar mogelijk ondersteund.

Werken aan de Zaan

We zijn er trots op dat we een stad zijn waar hard gewerkt wordt, in de bouw, in de zorg en dienstverlening. Waar vakmanschap gewaardeerd wordt en winkeliers en andere ondernemers elkaar weten te vinden om samen de economische groei en werkgelegenheid van de stad te bevorderen.

Op en rond het water van de Zaan

De Zaanoever wordt op meer plekken onbebouwd gelaten of de oever blijft publiek terrein met een recreatief en groen karakter. Waar wel gebouwd wordt langs de Zaan, wordt rekening gehouden met de kenmerkende Zaanse houtbouwstijl of het industriële verleden.

Watersport en waterrecreatie wordt bevorderd met respect voor de natuur. Daarbij biedt de Zaan een oplossing voor de vraag naar mobiliteit door vervoer over water.

Monumenten en kerkgebouwen

De Zaanstreek kent vele historische gebouwen waar de streek haar identiteit aan ontleend. Beeldbepalende, unieke of anderszins waardevolle panden hebben vaak een beschermde status. Toch kan het zomaar gebeuren dat een bijzonder pand van de ene op de andere dag gesloopt wordt, omdat het niet als zodanig bekend was en geen bescherming genoot. De ChristenUnie is van mening dat er alles aan gedaan moet worden om sloop of verwaarlozing van bijzondere gebouwen te voorkomen. Een actieve en anticiperende houding is hierbij van groot belang. Waar mogelijk denkt de gemeente actief mee over herbestemming van historische gebouwen. Er wordt hierbij actief samenwerking gezocht met de plaatselijke historische verenigingen.

Ook kerken zijn als religieus erfgoed vaak beeldbepalend en drager van onze geschiedenis en culturele identiteit. Het zijn oriëntatiepunten in het landschap en

betekenisvolle gebouwen voor veel Zaankanters. De komende jaren zullen er kerkgebouwen zijn die hun functie verliezen. Ze komen leeg te staan of kampen met achterstallig onderhoud. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat hier lokaal goed zicht op gehouden wordt door middel van de Kerkenvisie. Vooral ook om kansen voor herbestemming niet te missen en samen met de provincie op tijd in te zetten op behoud van het religieus erfgoed.

• Ontmoetingsplekken

In elke dorpskern en in iedere wijk is een ontmoetingsplek waar iedereen welkom is.

• Vertel de geschiedenis door

De Zaanse geschiedenis wordt actief onder de aandacht gebracht bij jongeren en nieuwe inwoners.

• Uitdaagrecht

Zaankanters krijgen het uitdaagrecht om goede ideeën voor de stad aan te dragen en de uitvoering hiervan te verwezenlijken.

• Vakmanschap

Vakmanschap en praktische bekwaamheid wordt hoog gewaardeerd en gestimuleerd.

• Op en rond het water

Beleving, gebruik en bescherming van de Zaan en de Zaanoevers wordt verbeterd.

• Zuinig met slopen

Erfgoed kun je maar één keer slopen dus wij zijn er zuinig op!

2. Zaanse kernen

Zaanstad is de naam waarmee we landelijk bekend staan en als Zaanstad laten we ook steeds meer van ons horen! Toch wonen onze inwoners nog steeds in hun eigen 'dorp' of in de 'stad Zaanstad'. Dat is terecht want elke historische kern heeft zijn eigen waarde, zijn eigen verhaal, aandachtspunten en kansen. De ChristenUnie wil hier aandacht voor!

Assendelft

Van historisch dorpslint tot nieuwe woonwijken

Assendelft heeft samen met Westzaan de langste geschiedenis van de bewoonde Zaanstreek en hier is alle schoonheid en problematiek van 'de stad en het dorp' te vinden.

Aandachtspunten: bescherming en beheer van het buitengebied, de invloed van Schiphol op het leefklimaat, het behoud van voorzieningen in Assendelft-Zuid, zoals buurtcentrum A3 en zorgvoorzieningen, het effect van de doortrekking van de A8-A9 als de provincie daartoe besluit, het drukke verkeer over de Dorpsstraat, Kreekrijk als nieuwe woonwijk en aandacht voor de sociale samenhang en helaas ook regelmatig overlast van jongeren in Saendelft.

Koog aan de Zaan

Bloemwijk en Westerkoog

Bloemwijk tussen de Zaan en Provincialeweg als een 'oudere woonwijk' met fraaie huizen en huisjes naast fabriekscomplexen en steeds meer creatieve ondernemers, is misschien wel de meest interessante plek om te zien hoe wonen en werken in de Zaanstreek samengaan. De nieuwbouw langs de Zaan in het Honigcomplex is een voorbeeld van vernieuwing met oog voor de historie van de plek.

Aandachtspunten: een balans vinden tussen profijt en overlast van het toerisme rond de Zaanse Schans, de invloed van het toenemende verkeer over de Coenbrug, een goede relatie van de buurt met de aanwezige industrie zoals Olam Cocoa en oog voor het effect op deze wijk van een mogelijke oplossing voor de spoorovergang Guisweg.

Over Westerkoog zegt een inwoner: 'Een mooie wijk met alles wat je nodig hebt in de wijk'.

Het centrale winkelcentrum is tevens ontmoetingsplek en samen met de zorgvoorzieningen maken zij deze wijk erg aantrekkelijk.

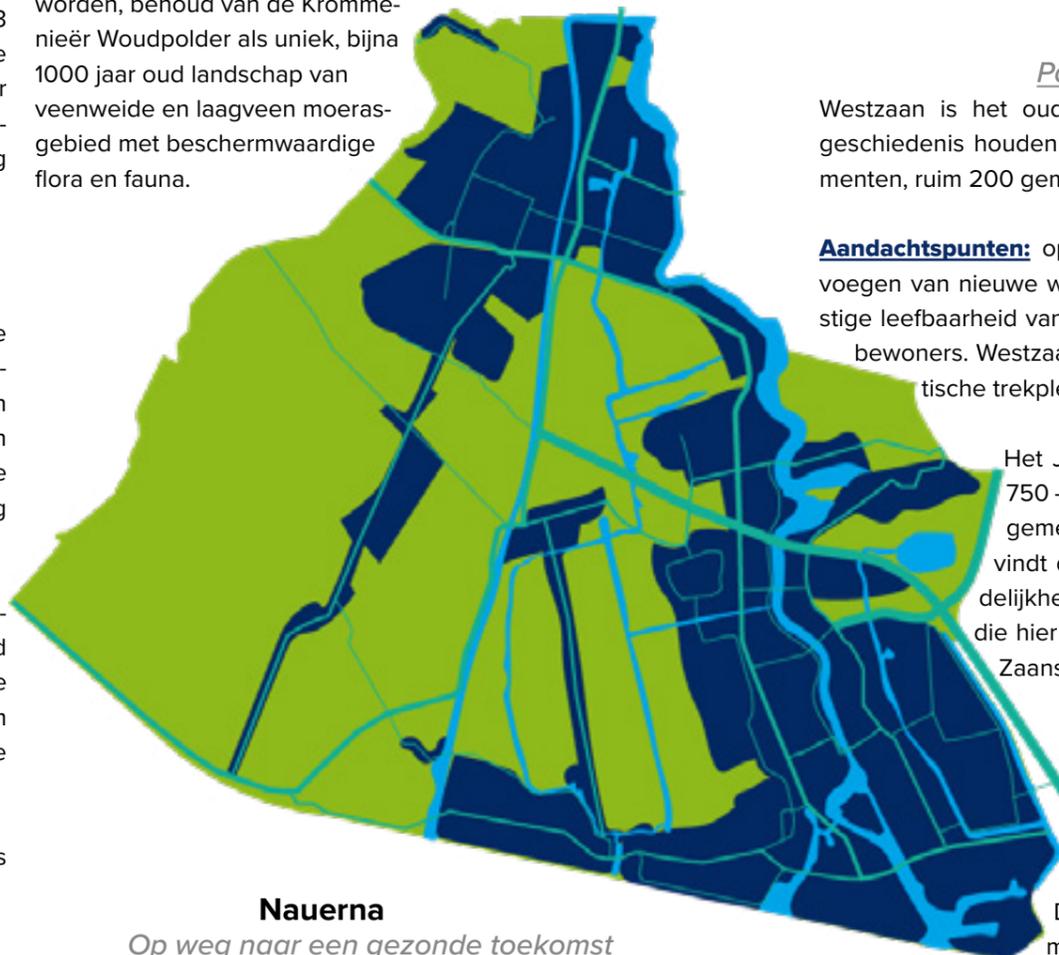
Aandachtspunten: de komst van meer woningen voor ouderen en jongeren, de openstelling van de Busbrug en veiligheid op de rondweg, een prettig stationsgebied en fiets- en voetgangerstunnel.

Krommenie

Rond een historisch centrum

Het is goed wonen in Krommenie! Een zeer compleet dorp met alle voorzieningen op bijna loopafstand. De gemeente doet er goed aan om te luisteren naar de wensen en ideeën die de Krommenieërs zelf hebben als het gaat om (her)ontwikkeling van locaties en de verkeersproblematiek die dit meebrengt. Het nu nog sterke verenigingsleven moeten we koesteren en daarom is de komst van de nieuwe Pelikaan c.q. klein cultuurpodium erg goed.

Aandachtspunten: de leefbaarheid rondom de Provincialeweg met het 'sluipverkeer' richting Amsterdam, de zorgen voor voldoende huisvesting en sociale activiteiten voor jongeren, waaronder het behoud van De Grote Weiver, woningen die geschikt zijn voor ouderen en/of goede zorg en ondersteuning voor wie in de eigen woning oud wil worden, behoud van de Krommenieër Woudpolder als uniek, bijna 1000 jaar oud landschap van veenweide en laagveen moerasgebied met beschermwaardige flora en fauna.

Nauerna

Op weg naar een gezonde toekomst

Over weinig buurtschappen is zoveel gesproken als Nauerna. Met name vanwege de naaste buur 'stortplaats Afvalzorg', die ons veel zorgen baart. Er moet zo snel mogelijk duidelijkheid komen over de werkelijke schade voor mens en dier die de stort veroorzaakt. Dat zijn we verplicht aan de bewoners en bezoekers van deze markante plek voor waterrecreatie en als pleisterplaats voor fietsers bijvoorbeeld bij molen De Paauw.

Aandachtspunt: voor de leefbaarheid is naast Afvalzorg het oprukkende bedrijventerrein Hoogtij.

West-Knollendam

Een dorp om je thuis te voelen

Klein maar fijn om hier te wonen, dat lijken dit dorp en de gemeenschap uit te stralen. Met een eigen geschiedenis, een lokale voetbalclub en andere verenigingen, de buurtschool en dorps huis en dit alles prachtig gelegen aan de Zaan. Het nieuwbouwproject 'Zaans Pijl' brengt nieuwe kansen voor de levendigheid in dit dorp. Er ontstaat met de woningbouw van het Zaanse Kwartier – Meneba – een mooie aansluiting richting Wormerveer.

Aandachtspunten: Bedrijventerrein Molletjesveer biedt veel werkgelegenheid, maar kan een opknopbeurt na veel leegstand goed gebruiken. De bereikbaarheid met Openbaar Vervoer van Noorderveld en West-Knollendam moet versterkt worden, zeker met de komst van nieuwe bewoners langs de Zaan. Hierbij moeten we ook kijken naar vervoer over water.

Westzaan

Parel in het groen

Westzaan is het oudste dorp van de Zaanstreek en die geschiedenis houden we levend in meer dan 50 rijksmonumenten, ruim 200 gemeentelijke monumenten en 9 musea!

Aandachtspunten: op beperkte schaal en met beleid toevoegen van nieuwe woningen is belangrijk voor de toekomstige leefbaarheid van het dorp en het welzijn van de dorpsbewoners. Westzaan moet opgenomen worden als toeristische trekpleister.

Het Justitieel Complex Zaanstad is met zijn 750 - 1.000 bewoners en personeel een leefgemeenschap op zich en de ChristenUnie vindt dat de gemeente ook een verantwoordelijkheid heeft voor het welzijn van de mensen die hier aanwezig zijn op het grondgebied van Zaanstad.

Wormerveer

Het gebeurt aan de Zaanbocht

De Zaanbocht ontwikkelt zich steeds meer als 'hotspot' voor de Zaankanter en de toerist, die genieten willen van het speciale winkelaanbod en terras aan de Zaan. Langs de Zaanoevers verrijzen nieuwe woningen waar oude panden en fabriekscomplexen verdwijnen. In het oudere deel van Wormerveer worden woningen gerenoveerd en de openbare ruimte opgeknapt.

Innovatieve en creatieve samenwerking in 'De Amandelbloesem' maakt deze wijk levensloopbestendig. Van oudsher bloeit het verenigingsleven met 'de Lorzie' als buurthuis.

Aandachtspunten: De vernieuwing van De Zaanbrug vraagt om zorgvuldige uitvoering met zo weinig mogelijk overlast. Verduurzaming van de oudere woonwijken. Samenwerking met overbuurman Wormerland is noodzakelijk, ten behoeve van de uitdagingen die voor ons liggen op het gebied van wonen, werken, vervoer, recreatie, toerisme, duurzaamheid en veiligheid.

Zaandam

Stad in verandering

Zaandam is 'de stad' in het rijtje van 'de stad en de dorpen' die samen Zaanstad vormen. Als grootste woonkern heeft zij een aantal centrumfuncties, waaronder het Stadhuis en het Zaantheater. Na Inverdan moet er aandacht komen voor de gebieden rondom dit centrum zoals het Sluizencomplex, Zuidelijk en de Burcht, Peperstraat. Rondom het station en in de wijk Westerwatering groeit een hoogstedelijke woonmilieu. De sfeer en het leven hier zullen anders zijn dan in de groenere en oudere woonwijken elders in de stad. Pact Poelenburg waarin de gemeente met veel partners samenwerkt is een voorbeeld voor de rest van de stad om sociaal-maatschappelijke problemen integraal aan te pakken.

Overal in de stad vindt noodzakelijke stadsvernieuwing plaats en wordt er naarstig gezocht naar plekken voor woningbouw, binnenstedelijk en niet in het groen (!) om te voldoen aan de behoefte aan woonruimte voor nieuwe generaties Zaankanters. Bij de groei van de stad hoort ook groei van voorzieningen zoals scholen, ontmoetingsplekken, sport en recreatie. Groene oases in de stad zijn van groter belang dan ooit, voor rust en verkoeling. Het blijft belangrijk dat we ons allemaal kunnen verplaatsen, liefst lopend of op de fiets. Waar nodig kunnen we ook met onze auto rijden en deze parkeren. We bereiden ons voor op nieuwe vormen van energievoorziening. We krijgen nieuwe inwoners, maar ook steeds meer bezoekers die verder kijken dan de Zaanse Schans.

Kortom: de stad is in verandering en daar kunnen we ons beter goed op voorbereiden.

Zaandijk

Rijk en groen van Lagedijk tot Rooswijk

De laatste in dit alfabet van Zaanse kernen, maar niet de minste! Van de historische woonhuizen met uitzicht op de Zaanse Schans tot moderne woonwijk in het Guisveld. Met sportvoorzieningen, een zwembad en het station Zaandijk-Zaanse Schans is dit een mooi gebied om te wonen en te recreëren.

Aandachtspunten: De spoorwegovergang die nog steeds een hindernis is. Als hier niet snel een oplossing voor komt, groeit dit uit tot een onoverkomelijk obstakel. De groei van het aantal bezoekers aan de Zaanse Schans en de mogelijke overlast daarvan. De komst van sportpark De Kraaien. De toekomstplannen voor woningbouw rond het stationsgebied.

3. Contact met de regio

Zaanstad is een goede buur van Wormerland en Oostzaan en zoekt op onderdelen zoals Brandweer, Politie, Geneeskundige Hulpdiensten samenwerking met andere gemeenten in de Veiligheidsregio Zaanstreek/Waterland. We laten als deelregio een sterke stem horen om onze positie te bepalen in de Metropool Regio Amsterdam. Hierin worden thema's als duurzaamheid, mobiliteit en woningbouw samen aangepakt. De ChristenUnie is van mening dat de MRA een grote verantwoordelijkheid heeft voor de sociale impact van haar streven naar economische groei.

- **Regionale zeggenschap**

De Zaanse Gemeenteraad blijft haar eigen beslissingen nemen.

We hebben een goede relatie met Amsterdam, maar blijven onszelf. Veel Zaankanters werken of studeren in Amsterdam en we zijn rijk om zo'n prachtige stad met al haar historie en cultuur vlakbij te hebben. Amsterdam-Noord krijgt tienduizenden woningen erbij en dat

versterkt ook de Zaanse economie. Dat uit zich bijvoorbeeld in de vorm van extra werk in de bouw, maar ook omdat veel Amsterdammers ontdekken hoe goed zij bij ons kunnen winkelen en recreëren. Het Havengebied transformeert, maar voor Zaanstad is er nog steeds veel milieuoverlast. Dat geldt ook voor de IJmond en haar industrie langs het Noordzeekanaal. Het gesprek hierover moet nog duidelijker gevoerd worden nu het Hembrugterrein en Achtersluispolder voor bewoning in beeld komen.

Zaanstad is voor mobiliteit en infrastructuur onderdeel van de Vervoerregio. Bij Alkmaar ligt 'onze' Huisvuilcentrale. We hebben te maken met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier voor onze dijken en waterhuishouding. Tenslotte maakt de Provincie Noord Holland belangrijke grote en kleine beslissingen over het landschap en de wegen.

Duidelijke communicatie is nodig en besluitvorming blijft dichtbij huis.

2. ZORG VOOR ELKAAR

In dit hoofdstuk

1. **Samenleven**
2. **Waardig ouder worden**
3. **Een zorgzame stad**
4. **Zorg voor inwoners in kwetsbare situaties**
5. **Een multiculturele samenleving**

Verbinding en ontmoeting is soms ver te zoeken in een tijd waarin mensen voor zichzelf lijken te leven en groepen in de samenleving tegenover elkaar komen te staan. De coronacrisis versterkte deze trend. Toch geloven we in de kracht van gemeenschappen. Juist ook in de tijd van corona ontstonden mooie initiatieven waarin mensen naar elkaar omzagen.

Samen bereiken we meer dan ieder voor zich en daarom zet de ChristenUnie zich in voor een stad waar mensen elkaar echt zien, bereid zijn naar elkaar te luisteren en zorg hebben voor elkaar. Van klein tot groot, van jong tot oud, zoeken we de verbinding om met elkaar het leven te vieren en omdat we elkaar van tijd tot tijd ook echt nodig hebben.

1. Samenleven

We blijven ruimte geven aan mensen met verschillen in opvatting, overtuiging, inspiratie en geloof. Deze waarden zijn in de Grondwet verankerd, maar het is goed om ons daarvan bewust te zijn en dit ook te bewaken in de praktijk.

De samenleving ontwikkelt zich zodanig dat wij ons als ChristenUnie wel zorgen maken. Hoe blijven wij omzien naar elkaar, als dat niet meer vanzelfsprekend is? Als er steeds meer verharding optreedt en verwijdering tussen culturen, tussen arm en rijk, tussen wel en niet kunnen meekomen in de digitale samenleving? Als eenzaamheid op de loer ligt met steeds meer eenpersoonshuishoudens en straks een hoogbejaarde generatie die wellicht minder mobiel en zelfredzaam is; hoe kunnen we dan onze stad zó inrichten dat we elkaar blijven ontmoeten, elkaar (leren) kennen en daardoor

ook verantwoordelijk willen zijn voor elkaar en onze woonomgeving?

De overheid als supporter

De ChristenUnie wil een gemeentelijke overheid die deze ontwikkelingen erkent en aanpakt. Die mensen, organisaties en bedrijven belooft, die zich met hart en ziel inzetten voor de samenleving. Organisaties, die jongeren een plek bieden en hen aanmoedigen hun talenten te ontwikkelen. Ondernemers en bedrijven die mensen vanuit een uitkering werkervaring laten opdoen, die jongeren willen opleiden tot vakmensen. Buren die samen hun buurt mooier willen maken en elkaar de helpende hand toesteken waar het anders mis zou gaan. Beloon hen! Dan maak je samen het verschil voor onze inwoners tussen 'zomaar ergens wonen' en 'samenleven in een stad waar je thuis bent'.

Ontmoetingsplekken in elke buurt

Ontmoetingsplekken kunnen op vele manieren gestalte krijgen. Wij willen dat de gemeente grote initiatieven, zoals de zelfstandige buurthuizen, blijft ondersteunen waar dat nodig is en daarnaast een stimulerende en faciliterende functie heeft voor andere kleinere projecten, waar mensen uit de buurt elkaar ontmoeten. Hiervoor is een wijkbudget of materiaal beschikbaar, waar snel en flexibel een beroep op gedaan kan worden.

De wijkmanager is van groot belang voor de wijken en buurten om te verbinden en de leefbaarheid te bevorderen en moet daarvoor voldoende ruimte en mogelijkheden krijgen. De gemeente streeft naar een langdurige relatie tussen wijk en wijkmanager, zodat deze persoon ook echt een gezicht in en van de wijk kan worden en de belangen van de wijk zo goed mogelijk kan behartigen.

De rol van kerken in de samenleving

Kerken hebben een belangrijke rol in de samenleving en dat wordt steeds meer erkend. Ze vormen een ontmoetingsplaats, creëren rustmomenten en bieden zingeving. Vanuit kerken wordt veel vrijwilligerswerk gedaan, dat door de gemeente erkend en ondersteund kan worden. Sporten in achterstandswijken, diaconaal werk, Schuldhulpmaatje, maaltijden in en met de buurt, koffieochtenden, enzovoorts.

2. Waardig ouder worden

De ChristenUnie heeft grote waardering voor de oudere generatie die in mooie en moeilijke tijden heeft gewerkt, gezorgd en gebouwd aan onze samenleving. De jongere generatie staat op hun schouders. Met veel senioren gaat het goed. Zij genieten van de extra vrije tijd en hobby's na hun werkzame leven. Ouderen hebben een groot aandeel in het vele vrijwilligerswerk in de stad, zitten in besturen van verenigingen en veel ouderen hebben een aandeel in de zorg voor kinderen.

Met de grote vraag naar vakmanschap denken wij dat de oudere generatie nog veel kan leren aan jongeren op hun weg naar de arbeidsmarkt.

De verwachting is dat het aantal 80-plussers in Zaanstad de komende tien jaar aanzienlijk toeneemt. Daar gaan we ons op voorbereiden. Met het stijgen van de leeftijd komen vaak ongemakken, waardoor een deel van hen zelfs in een isolement kan raken. Waardig, gezond en prettig ouder worden in Zaanstad is prioriteit voor de komende jaren.

Eenzaamheid

Het voorkomen van eenzaamheid is een onderwerp dat de ChristenUnie hoog op de agenda wil houden. Er moeten goede voorzieningen en toekomstbestendige woningen in elke wijk zijn. Mensen blijven langer thuis wonen en het wordt gemakkelijk gemaakt om een huis aan te passen aan die situatie.

Kleinschalige ideeën zoals kangoeroewoningen, kleine (tijdelijke) zorgwoningen bij een bestaande woning en andere vormen van woonruimte voor mensen die extra zorg of extra aanpassingen nodig hebben, krijgen de ruimte. Bij maatschappelijke ondersteuning door middel van de sociale wijkteams is er veel aandacht voor de specifieke behoeften van de ouder wordende mens.

• Woongemeenschappen

Woongemeenschappen moeten ruim baan krijgen. Dit kunnen knarrenhofjes voor ouderen zijn, maar evengoed plekken waar gezinnen en alleenstaanden, jong en oud, het leven delen.

• Wethouder voor ouderenbeleid

We blijven werken aan een integraal ouderenbeleid en de ChristenUnie wil weer een wethouder speciaal voor dit ouderenbeleid.

• Mantelzorgwoningen

Het moet makkelijker worden om (tijdelijke of vaste) mantelzorgwoningen bij een huis te plaatsen.

3. Een zorgzame stad

Gezondheid is een belangrijk goed. Hoewel de verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl in eerste instantie bij individuele mensen zelf ligt, is het van groot belang dat de gemeente in preventie investeert. Voorlichtingsprogramma's voor het voorkomen en bestrijden van overgewicht, maar ook voor het voorkomen van verslavingen, gebruik en misbruik van ongezonde middelen. Ook het stimuleren van sport (en daarbij het creëren van mogelijkheden en gezonde buitenruimte) is belangrijk. In onze gemeente hebben we veel te maken met verontreiniging van onze omgeving. Dit heeft helaas ook invloed op de gezondheid van onze inwoners. We zullen hier nadrukkelijk rekening mee moeten houden, ook bij ontwikkelingen in industrie en infrastructuur en zorg dragen dat we met elkaar werken aan gezondere luchtkwaliteit.

Maatschappelijke ondersteuning

De gemeente blijft inzetten op maatwerk en integrale aanpak. De cliënt is uitgangspunt, problemen worden niet meer los gezien maar in samenhang. Voor iedere cliënt kan een andere oplossing nodig zijn. Zaanstad werkt al met maatwerkbudgetten; de ChristenUnie ziet hierin grote voordelen en ziet graag dat de wijkteams deze budgetten nog beter gaan inzetten en dat ook durven doen.

• Vertrouwde gezichten

Sociale wijkteams dragen er zorg voor dat er meer continuïteit is binnen de teams. Mensen hebben behoefte aan vertrouwde gezichten en niet teveel wisseling van personeel.

• Minder geregeld

Bureaucratie wordt verminderd, wel met inachtneming van de privacy van cliënten.

• Vertrouwen in de professional

De gemeente(raad) gaat niet op de stoel van de professional zitten: we geven de professionals in de wijk ruimte en vertrouwen op hun expertise en zien er op toe dat zij die ook benutten en bieden wat de gemeente mag verwachten.

• Preventie

Preventie verdient veel aandacht. Als problemen voorkomen worden en mensen eerder hulp krijgen, of niet/minder diep in problemen komen, is dat voor alle partijen grote winst. Dit vraagt om een lange adem, want het resultaat tekent zich pas na langere tijd (soms vele jaren) af.

• Maatwerk bij zorg

Voor bijzondere doelgroepen en de meest kwetsbare mensen moet zorg verbeterd worden: de juiste ondersteuning en met de juiste benadering. Er wordt daarvoor gebruik gemaakt van de kennis die er is bij ervaringsdeskundigen en hun naaste familie en begeleiders.

Financiering WMO

Het gebruik van persoonsgebonden budget (PGB) moet mogelijk blijven en mensen moeten actief worden gewezen op deze mogelijkheid die ze de kans geeft zelf te kunnen kiezen voor bepaalde zorg.

Binnen het werkkterrein van de WMO moet het mogelijk worden meer hulpmiddelen te delen of te hergebruiken: dit spaart geld uit en is beter voor het milieu. Wel moet de kwaliteit van de hulpmiddelen voorop blijven staan.

Mantelzorg

Mantelzorgers verdienen bijzondere aandacht, zij zijn geen vrijwilligers! Juist deze groep mensen, die haar werk weliswaar niet vrijwillig, maar wel met veel toewijding en liefde doet, moet makkelijk ondersteuning kunnen vinden. Organisaties als Stichting MOE zijn daarom gewaardeerde partners van de gemeente en moeten dat blijven.

De mogelijkheden van respijtzorg moeten groter worden, en meer bekend gemaakt worden onder mantelzorgers, om overbelasting te voorkomen.

Wij willen dat er nog meer wordt ingezet op ondersteuning voor jonge mantelzorgers en bewustwording van deze doelgroep, die vaak van zichzelf niet eens beseft dat ze mantelzorger is. Ook voor hulpverleners en scholen is het van belang te weten dat deze doelgroep er is en vanuit hen ook steun verdient. Bedrijven, die zich inzetten voor de mantelzorgers onder haar werknemers, vinden de gemeente aan hun zijde.

Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn het cement van onze samenleving en verdienen daarvoor lof en ondersteuning vanuit de gemeente. Wij zijn blij dat juist afgelopen jaren veel is geïnvesteerd in een eigentijds vrijwilligersbeleid.

• Samenwerking sociaal wijkteams en vrijwilligersorganisaties

Wijkteams kunnen meer halen uit samenwerking met vrijwilligersorganisaties, maatschappelijke organisaties en kerken/religieuze organisaties in hun wijk. Sommige van deze organisaties werken wijk overstijgend, anderen richten zich op (een deel van) de wijk. De sociaal wijkteams kunnen hun voordeel doen met de 'handjes' die vanuit deze organisaties worden aangeboden, de organisaties kunnen hun voordeel doen als ze horen waar precies nood is. De wijk of de stad wordt er mooier van.

• Financiële stimulans

Organisaties die zich inzetten voor het welzijn van Zaanstad door wie buiten de boot dreigt te vallen te ondersteunen en ontmoeting te stimuleren, zoals bijvoorbeeld Stichting Present, verdienen subsidie. Dit levert immers een veelvoud op.

• Gratis Verklaring Omtrent Gedrag

Vrijwilligers kunnen, indien nodig, een gratis Verklaring Omtrent Gedrag krijgen.

Armoede en eenzaamheid

Armoede is een ernstig probleem in onze stad. Niet alleen onder mensen zonder inkomen, maar zeker ook onder werkenden is armoede aanwezig. De gemeente geeft met het armoedebeleid een goede richting: mensen kunnen meedoen, ook met sport en cultuur. Geef het onderwijs een deel van het budget dat bestemd is voor armoedebeleid, zodat zij dit direct kunnen inzetten voor leerlingen die in een sociaal isolement dreigen te raken.

Bij wijkteams is het belangrijk om eenzaamheid en zingeving verplicht aan bod te laten komen in een keukentafelgesprek.

Erkenning van eenzaamheid en de ontdekking dat ze niet de enigen zijn, helpt mensen een stap te zetten die

nodig is uit deze situatie te komen. Mensen en organisaties, zoals ook kerken en de Dorcaswinkel, die initiatieven ontplooiën om eenzaamheid te bestrijden, verdienen medewerking van de gemeente.

4. Zorg voor inwoners in kwetsbare situaties

Iedereen telt mee, ook mensen met een beperking. Zaanstad zet zich in om zowel gebouwen als evenementen zo veel mogelijk toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Overleg met ervaringsdeskundigen is een belangrijk onderdeel van dit beleid.

De opvang van daklozen en met name zwerfjongeren wordt verbeterd: door beperkte doorstroming blijven de plekken die er zijn te vaak gevuld en is er geen of pas later hulp in acute situaties. Er zal moeten worden geïnvesteerd in een oplossing voor deze doelgroep en de groep die door wil, maar niet door kan stromen en daarmee zorgplekken in beslag blijft nemen. Een eigen plek om te wonen kan de nodige rust bieden om aan de toekomst te werken.

GGZ-problematiek

De zorg voor personen met verward gedrag is ingewikkeld gebleken. Belangrijk is dat partners als GGZ, politie en wijkteams in goed overleg zijn met elkaar. De gemeente helpt en ondersteunt het zoeken naar vernieuwende vormen van hulp voor deze groep. Er komt 24/7 beschikbare ambulante psychische zorg in de wijk, inloophuizen en een Domusvoorziening voor kortdurende opname. Er wordt meer geïnvesteerd in beschermd wonen en in zorg voor mensen met GGZ-problematiek die thuis wonen. Ook is de gemeente verantwoordelijk om de sociale omgeving van mensen voorlichting te geven, zodat mensen geaccepteerd worden in de buurt waarin ze wonen, ook als ze misschien wat 'anders' zijn. Bij ernstige overlast voor een buurt wordt wel ingegrepen en een oplossing gevonden die alle betrokkenen recht doet.

De gemeente laat cursussen MHFA (Mental Health First Aid) organiseren, zodat meer burgers en niet-GGZ professionals psychische problemen leren herkennen bij mensen in hun omgeving en iets kunnen doen om meer leed te voorkomen.

Wie verslaafd is, is zijn vrijheid kwijt. Het voorkómen van verslavingen en hulp aan mensen die van hun verslaving afwillen, is een belangrijke taak voor de gemeente. Zet daarbij ervaringsdeskundigen in en maak gebruik van organisaties die hierin ervaring hebben opgedaan. In het hoofdstuk Veiligheid gaan wij verder in op preventie, maatregelen en zorg rond drank en drugs.

Zorg voor (ex-)gedetineerden en hun gezinnen

Met de komst van het Justitieel Complex in Zaanstad komt de zorg voor (ex-)gedetineerden en hun gezinnen dichterbij. De gemeente heeft hiervoor een verantwoordelijkheid en stelt budget beschikbaar dat ook ten goede kan komen aan vrijwilligersinitiatieven, zoals het werk van de Diaconale Stichting De Sluis.

5. Een multiculturele samenleving

In Zaanstad wonen mensen van vele nationaliteiten. Het contact tussen gemeente en de diverse gemeenschappen verdient het om warm gehouden te worden, zodat er wanneer er iets speelt in een bepaalde groep snel geschakeld kan worden.

Het nut van goede integratie om optimaal te kunnen meedoen in de Zaanse samenleving wordt breed erkend. Verreweg de meeste mensen willen integreren, waarbij de kennis en het leren van de Nederlandse taal onmisbaar is. Daar zetten we volop op in met hulp van scholen, buurthuizen, de Bieb en gemeente en stellen daar ook middelen voor beschikbaar. Waar integratie door wat voor reden ook belemmerd wordt of waar mensen hier niet aan mee willen werken, heeft de gemeente de plicht om in te grijpen.

Vluchtelingenwerk

In de zorg voor vluchtelingen en statushouders heeft Zaanstad zich in het verleden van een goede kant laten zien. Daar zijn wij trots op! Honderden inwoners die actief hulp aanboden toen vluchtelingen in de noodopvang terecht kwamen en nog altijd zijn er vele vrijwilligers die zich inzetten als taalmaatje, taalcoach of activiteitenbegeleider.

Initiatieven vanuit de samenleving die hiervoor georganiseerd worden, verdienen aanmoediging en ondersteuning. Belangrijk is tegelijk dat nieuwkomers leren wat de Nederlandse normen en waarden zijn. Snel meedoen in het arbeidsproces is de beste manier om te integreren en de gemeente schakelt daarom ook het bedrijfsleven in en daagt hen uit statushouders in dienst te nemen. Voor het huisvesten van statushouders moet ruimte zijn voor creatieve oplossingen. De gemeente Zaanstad heeft laten zien dat ze daarvoor wil gaan. Helaas is het ombouwen van kantoren niet altijd zo makkelijk als gedacht, maar de gemeente moet blijven zoeken naar oplossingen die de druk op de woningmarkt verlichten.

De ChristenUnie wil ook humane opvang voor uitgeprocedeerde asielzoekers die niet terug kunnen. Zij krijgen Bed, Bad en Brood en zo veel mogelijk ondersteuning om uiteindelijke terugkeer of het uiteindelijk verkrijgen van een status in Nederland voor elkaar te krijgen.

3. GEZIN, JEUGD & ONDERWIJS

In dit hoofdstuk

- 1. Sterke gezinnen**
- 2. Hulp aan gezinnen en kinderen**
- 3. Ontmoeting met en tussen jongeren**
- 4. Onderwijs**

Kinderen en jongeren zijn onze toekomst. De eerste verantwoordelijkheid voor kinderen ligt bij de ouders. De gemeente Zaanstad moet daarom inzetten op veilige gezinnen, veelzijdige scholen en kindvriendelijke buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben deze zoveel mogelijk dicht bij huis en school krijgen en dat de zorg past bij de identiteit van het gezin.

1. Sterke gezinnen

Een sterk, stabiel en liefdevol gezin vormt een veilige basis voor kinderen om gelukkig op te groeien en zich te ontwikkelen tot wie ze willen zijn. Dat begint al vanaf het allereerste begin: uit onderzoek blijkt dat kansengelijkheid al start met waar je wieg staat¹. De ChristenUnie vindt dat zwangerschaps- en geboortezorg niet alleen gericht moet zijn op de lichamelijke voorbereiding op de komst van een kindje, maar ook op de mentale voorbereiding en de veranderingen die je als persoon en als stel ondergaat als je vader of moeder wordt. Voorlichting en begeleiding hebben een positief effect tegen stress in de relatie. De druk op een jong gezin kan hoog oplopen. Preventie, in de vorm van gratis ouderschaps cursussen via consultatiebureaus en gratis hulp bij relatieproblemen zijn middelen om aandacht te geven aan relatiezorg en zijn laagdrempelig beschikbaar. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben.

De ChristenUnie is voorstander van initiatieven waarin ouders andere ouders ondersteunen, bijvoorbeeld via buurtgezinnen.

- **Zwangerschaps cursus gratis voor lage inkomens**
Iedere ouder moet in de gelegenheid zijn een ouderschaps cursus of zwangerschaps cursus te volgen. Voor ouders met een laag inkomen worden de kosten van cursussen vergoed.
- **Goede geboortezorg**
Bij geboortezorg wordt, met name bij gezinnen waar zorgen over zijn, gewerkt met een vaste hulpverlener, die de situatie van het gezin goed kent. Dat leidt tot minder medische interventies.
- **Gratis hulp bij relatieproblemen**
Hulp, advies of begeleiding om relaties te herstellen waar kinderen bij betrokken zijn wordt laagdrempelig aangeboden vanuit de Jeugdgezondheidszorg.
- **Relatiebreuken**
Bij een relatie die niet meer te redden valt moet de inzet maximaal gericht zijn op uit elkaar gaan zonder schade. (Digitale) scheidingsloketten bij gemeenten zijn makkelijk toegankelijk, waarbij een gezinsvertegenwoordiger kan worden aangesteld die voor, tijdens en na de breuk ondersteuning biedt.

2. Hulp aan gezinnen en kinderen

Preventie en vroegsignalering is de beste, goedkoopste en minst ingrijpende route voor jeugdhulpverlening en de gemeente Zaanstad moet hier doorlopend aandacht voor hebben. Soms is het echter niet voldoende. Om snel hulp te kunnen (aan)bieden, is het belangrijk om de zorg te organiseren dichtbij plekken waar kinderen verblijven, zoals kinderdagverblijven en scholen. De ChristenUnie pleit ervoor expertise in de kinderopvang of school te halen. Om stevig in te zetten op preventie en te voorkomen dat op termijn doorstroming naar duurdere en zwaardere vormen van zorg nodig is. Tegelijkertijd ondersteunt het de leerkracht die met zijn of haar zorgen over een kind, samen met de ouders, terecht kan bij een professional, die de zorg overneemt. Er is winst te behalen door nog meer te investeren in de relaties tussen onderwijs en het wijkteam/jeugdteams. Voor scholen mag de route naar wijkteams/jeugdteams duidelijker worden, zodat eerder gehandeld kan worden om problemen te voorkomen en te beperken. De inzet van praktijkondersteuners-jeugd (POH-GGZ Jeugd) kan het werk van de huisarts verlichten en doorverwijzing naar zwaardere en dus duurdere specialistische zorg kan daarmee worden voorkomen.

Op het kind gerichte jeugdzorg

Als ChristenUnie willen we dat er bij jeugdzorg gekeken wordt vanuit de behoefte van het kind. Hulp moet niet afhangen van wat er aan middelen door de gemeente is ingekocht en wat kan worden toegepast op een hulpvraag. De behoefte van het kind hoort leidend te zijn, de jeugdzorg is geen verdienmodel. Het is van belang om te investeren in een klik tussen hulpverlener en het kind en de ouders. Zo zouden hulpverleners kunnen solliciteren bij ouders en kinderen.

Oppassen voor maakbaarheid

De ChristenUnie wil waken voor het idee van maakbaarheid. We zien een maatschappelijke ontwikkeling waarbij ouders steeds vaker een beroep doen op jeugdhulp en een gerichte oplossing zoeken. Ouders willen dat hun kinderen het beter hebben dan zij het gehad hebben. Daardoor is het moeilijk geworden om te accepteren dat bepaalde moeilijkheden bij het leven horen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we in Zaanstad het normaliseren van dergelijke (tijdelijke) moeilijkheden weer bespreekbaar maken, waarbij uiteraard niemand met een hulpvraag de deur wordt gewezen. We mogen ook gebruik maken van de eigen kracht en de netwerken van gezinnen. Zoals het oude en ware Afrikaanse gezegde luidt:

“it takes a village to raise a child.”

Pleeggezinnen

De ChristenUnie wil extra investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen om het aantal uithuisplaatsingen en opvang in instellingen terug te dringen en zwaardere hulpverleningstrajecten te voorkomen. Bovendien geloven wij dat een kind het beste kan opgroeien binnen een gezinsvorm.

Inkoop van jeugdhulp

Inkoop gebeurt niet alleen op prijs, maar vooral op kwaliteit.

Overgang zorg

De gemeente zorgt, samen met de zorgpartners, voor continuïteit van zorg en ondersteuning als jongeren in de jeugdzorg 18 jaar worden.

Jonge mantelzorgers

Jongeren die mantelzorger zijn, worden optimaal ondersteund vanuit de Wmo, zodat zij gewoon naar school kunnen gaan en vrije tijd hebben.

Tienermoeders

De gemeente Zaanstad biedt tienermoeders ondersteuning, zorg en begeleiding.

Pleeggezinnen

De gemeente ondersteunt de werving van pleegouders en zorgt voor voldoende deskundige ondersteuning, zodat kinderen, als dat wenselijk is opgevangen kunnen worden in hun eigen omgeving en pleegouders het volhouden.

Psychische problemen

Wij willen, vooral na afgelopen coronaperiode, aandacht voor de psychische gezondheid bij kinderen en ouders, extra inzet op het voorkomen van depressies en suïcide onder jongeren.

Betaalbare jeugdzorg

De kosten van de jeugdzorg zijn erg hoog. De bijdrage vanuit het Rijk schiet al jaren tekort. Hierdoor komen andere gemeentelijke taken in de knel. De ChristenUnie wil in Zaanstad de volgende 3 belangrijkste punten aanpakken, zodat de kosten in de jeugdzorg beheerst kunnen worden.

Beperken instroom

Niet alle hulp wordt gefinancierd door de gemeente. Denk aan huiswerkbegeleiding, behandelingen voor dyslexie en hoogbegaafdheid. Voor lage inkomens wordt deze hulp (gedeeltelijk) gecompenseerd. Er kan discussie worden gevoerd of iets wel of niet bij het normale opvoedpatroon hoort.

Meer vrijheid voor de professional

Vertrouwen hebben in de professional. Een zorgverlener zou maximaal 20% van zijn tijd aan rapportage en administratie kwijt moeten zijn. We moeten durven snijden in regelgeving.

Afbouw residentiële jeugdzorg

Kinderen hebben het recht om op te groeien in een gezin. Soms kan dat niet, dan zoeken we een pleeggezin, bieden maatwerk of kijken we of een gezinshuis een oplossing is.

3. Ontmoeting met en tussen jongeren

Kinderen hebben recht op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling. Die ontwikkeling vindt voor een deel plaats in de ontmoeting van jong en oud in de woonomgeving. Een kindvriendelijke buurt is dan ook van belang. Daarom geven wij prioriteit aan:

Ontmoetingsplekken

Een plek met een verblijfsfunctie in elke woonwijk waar bewoners bij betrokken zijn.

Spelen

Goede speelmogelijkheden in elke buurt voor verschillende soorten (buiten)spel. De water- en natuurspeelplaats in het Darwinpark en Groen Waterrijk in Assendelft verdienen navolging.

Inspraak

Ondersteuning van collectieve oplossingen van bewoners voor betere bespeelbaarheid van straat en buurt.

Lopen en fietsen

Veilige loop- en fietsroutes bij scholen, speelplekken, kinderopvanglocaties, wijkcentra en sportaccommodaties.

Initiatieven

Ondersteuning van bewonersinitiatieven op het gebied van spelbegeleiding, zoals speel-o-theken en speeltuinen, scouting en vakantieactiviteiten zoals huttenbouw.

De stem van kinderen en jongeren telt. Ook wanneer het gaat om inspraak bij nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. Kinderen krijgen eenvoudige toegang tot informatie en weten waar zij met vragen terecht kunnen.

4. Onderwijs

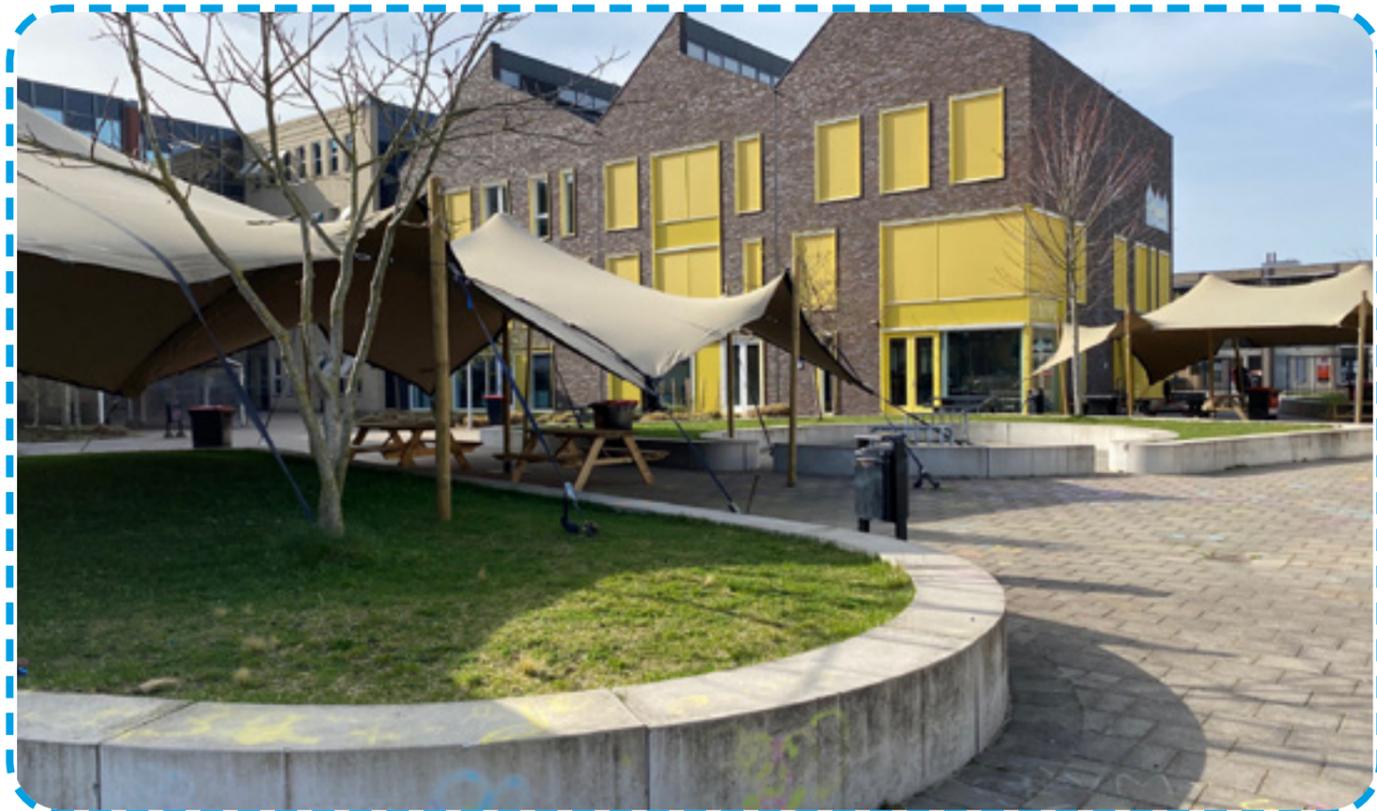
Investeren in goed onderwijs is van essentieel belang. Zo leiden we ook op voor banen die nu nog niet bestaan. Dit betekent dat er vooral aandacht moet zijn voor duurzaamheid, ondernemerschap, technische- en creatieve vaardigheden. Vakmanschap en ambacht mag juist in een oude industriestad als Zaanstad gewaardeerd worden. Een rijke leeromgeving waarin geleerd wordt met hoofd, hart en handen, biedt kinderen een brede basis in hun ontwikkeling. Daar waar kinderen moeite hebben om mee te komen, wil de ChristenUnie dat de gemeente de voortgang van het Passend Onderwijs goed bewaakt en actie onderneemt richting het Ministerie van Onderwijs als dit fout dreigt te gaan.

Vrijheid van onderwijs

De ChristenUnie is voor de vrijheid van onderwijs. Ouders moeten, vanuit hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, kunnen kiezen voor een school die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen. De gemeente moet de diversiteit van scholen op levensbeschouwelijke en onderwijskundige gronden respecteren. De veelkleurigheid in de Zaanse samenleving kan dan in het brede palet aan schoolkeuze herkend worden. Keuzemogelijkheid vergroot de aantrekkelijkheid van Zaanstad als woonplaats.

Vroeg naar school

Er is een sterke tendens in de samenleving om kinderen eerder te laten beginnen met leren. De ChristenUnie vindt dat dit een keuze is van ouders zelf. Niet in alle Zaanse gezinnen wordt een goede basis gelegd voor een gezonde en succesvolle ontwikkeling van het kind. Dat kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door taalproblemen, armoede, het ontbreken van voldoende kennis van de samenleving of een gebrekkig functioneren van het gezin. Consultatiebureaus zouden in deze gevallen ouders actief op de mogelijkheden van Vroeg- en voorschoolse voorzieningen kunnen wijzen, om zo een betere start te kunnen maken op school en in het taalonderwijs. Keuzevrijheid staat echter voorop.

Lerarentekort

Een van de grootste bedreigingen voor de kwaliteit van het onderwijs is het groeiende tekort aan leraren. De ChristenUnie stelt zich op het standpunt dat de gemeente moet bijdragen om het tekort aan leerkrachten op de Zaanse scholen te beperken. Denk hierbij aan het met voorrang huisvesten van onderwijspersoneel, het financieel bijdragen aan een aantrekkelijke reiskostenvergoeding en de besturen in de ruimste zin van het woord ondersteunen bij hun inspanningen om een goede, aantrekkelijke werkgever te zijn. Overleg met de werkgevers is hierbij van groot belang.

Natuur- en milieuonderwijs

We zijn op de wereld als rentmeesters: we mogen voor de aarde zorgen en leven van wat zij geeft. Dat geeft ons en onze kinderen een verantwoordelijkheid. De ChristenUnie vindt het waardevol om natuur-en milieuonderwijs van jongs af aan bij te brengen. Het nieuwe Zaans Natuur en Milieu-educatiecentrum in het Darwinpark kan hier een grote rol in spelen en wordt zo nodig financieel door de gemeente gesteund. Maar ook wordt de aanleg van natuurspeelplaatsen op scholen gestimuleerd, het geven van voedingslessen, het verzorgen van dieren. In Zaanstad-Noord wordt een schoolmoestuincomplex gerealiseerd.

Samenwerking met het bedrijfsleven

De Zaanstreek is van oudsher gericht op maken, ondernemen en ambacht. Er is dringend behoefte aan vakmensen. De gemeente werkt daarom intensief samen met het plaatselijk bedrijfsleven en stimuleert werkgevers om (interne) opleidingen en stageplaatsen aan te bieden. De gemeente zou ook in haar aanbesteding kunnen stimuleren dat plaatselijke aannemers stageplekken beschikbaar stellen. Het beroepsonderwijs is onmisbaar voor het ontwikkelen van talentvolle jongeren tot goede vakmensen.

Het jeugdteam besteedt een groot deel van haar budget aan jongerenwerk in de wijk. De Zaanse Experience is een voorbeeld dat wij waarderen. Ook andere initiatieven voor jongerenwerk in de stad zoals het werk van Youth for Christ wordt verwelkomd en gefaciliteerd waar mogelijk.

- **Huisvesting leraren**
De huisvesting mag niet het probleem zijn bij het vinden van leerkrachten, hiervoor worden creatieve oplossingen gezocht. De gemeente komt samen met de schoolbesturen tot een gemeentelijke financiële tegemoetkoming in de reiskosten van onderwijzend personeel.
- **Nieuwbouw scholen**
Tijdens het ontwerpen en bouwen van nieuwe huisvesting voor scholen zorgt de gemeente dat nadrukkelijk rekening wordt gehouden met ventilatie, de inrichting van de speelruimte (Gezonde Scholen), de duurzaamheid, natuureducatie en de sociale rol van de school in de buurt.
- **Leerlingenvervoer**
Reiskosten naar school mogen geen belemmering voor ouders zijn om voor hun kind een school te kiezen die past bij hun identiteit. De gemeente draagt hier zorg voor.
- **Schooltuinencomplex**
Er komt een tweede schooltuinencomplex in Zaanstad-Noord.
- **Cultuur in de klas**
Ondersteuning en stimulering van muzieklessen en creativiteit op school, zodat kinderen al vroeg kennis kunnen maken met cultuur.
- **Samenwerking bedrijfsleven**
De gemeente zet binnen de arbeidsmarktregio in op een goede aansluiting van het onderwijs, overheid en het bedrijfsleven in gemeente Zaanstad, zeker op het gebied van vakmanschap en ambacht.
- **Vak scholen**
De gemeente stimuleert de komst en ontwikkeling van vak scholen waarin een ambacht wordt geleerd.
- **Brugfunctionaris**
De functie van brugfunctionaris op scholen tussen ouders en leerkrachten bestaat al met succes in de wijk Poelenburg. Deze functie wordt uitgebreid naar andere scholen in de Zaanstreek.

4. VEILIGHEID

In dit hoofdstuk

1. **Openbare orde en ondermijning**
2. **Drankmisbruik en drugs**
3. **Prostitutie**

Bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet, zacht waar het kan, maar altijd met het hart. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve, op herstel gerichte, aanpak van daders.

Zaanstad is een veilige gemeente, maar moet dat ook blijven. Voor IEDEREEN.

- Veilig voor iedereen, niemand uitgesloten, om te zijn wie je bent! Discriminatie en pestgedrag wordt in onze stad niet geaccepteerd en wordt aangepakt.
- Veilig om te wonen, te werken, naar school te gaan en buiten te spelen, veilig in en om je huis, voor jong en oud.
- Veilig in het voorkomen van ongelukken door goed toezicht en handhaving bij woningbouw, industrie en vervoer van gevaarlijke stoffen.
- Veilig in het voorkomen van diefstal, inbraken en berovingen met behulp van politie en burgerinitiatieven zoals buurtalarm. De intensieve bestrijding van (drugs)criminaliteit wordt voortgezet.
- Veilig door brandpreventie en een goed toegeruste (vrijwillige) brandweer en hulpdiensten die hun werk goed kunnen uitvoeren zonder daarin gehinderd te worden.
- Veilig kunnen verblijven in horecagelegenheden en veiligheid bij evenementen.

- Veiligheid voor onze jeugd, door hen te beschermen tegen drugs- en alcoholgebruik door voorlichting en sluiten van coffeeshops.
- Veiligheid door preventie van huiselijk geweld en ondersteuning van de slachtoffers en hun gezinnen.
- Veiligheid voor onze (jonge) burgers door voorlichting over seksuele intimidatie en het gevaar van loverboys.
- Veiligheid door in te zetten op uitstapprogramma's voor prostituees en hulp voor slachtoffers van mensenhandel, zoals nu door Het Scharlaken Koord wordt geboden.

1. Openbare orde en ondermijning

Zaanstad is een veilige gemeente, maar er gebeuren hier steeds vaker zaken die het daglicht niet kunnen verdragen. Ondermijnende criminaliteit, waarbij er een vermenging ontstaat tussen 'bovenwereld' en 'onderwereld', dient met kracht te worden tegengegaan. Wij accepteren niet dat een (gelukkig nog) klein deel lak heeft aan regels, zich crimineel gedraagt en daarin jongeren meetrokt terwijl de meerderheid van goedwillende Zaanstaders elkaar respecteert en bijdraagt aan een mooie samenleving.

De gemeente, sociaal wijkteams, het jeugdteam, opbouw- en straatwerk en woningbouwcorporaties werken voor de veiligheid goed samen met partners in de Veiligheidsregio, zoals de brandweer en politie. Er is daarbij veel contact met de wijkagent in het bijzonder vanwege zijn belangrijke rol als ogen en oren in de wijk. Inwoners moeten via bekende meldpunten een beroep kunnen doen op de overheid als hun vrijheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Om die reden is het goed dat de overheid op een aantal belangrijke terreinen ook grenzen aangeeft en daarop handhaaft.

De Burgemeester als hoofdverantwoordelijke voor de orde en veiligheid in de stad heeft optimaal vrijheid en ruimte om beslissingen te nemen die hij nodig acht om de veiligheid van burgers te waarborgen.

- **Vrijwillige brandweer**
Brandweervrijwilligers zijn onmisbaar en behouden hun plek in de organisatie.
- **Aandacht voor verkeersveiligheid**
Verkeersveiligheid krijgt meer aandacht naar mate de stad groeit.

Jongeren en veiligheid

Steeds meer 12-13-jarigen en oudere jeugd dragen messen bij zich omdat zij zich niet veilig voelen op school en op straat. Het aantal incidenten is de afgelopen jaren meer dan verdubbeld. De gemeente werkt samen met politie, het Openbaar Ministerie, jongerenwerk en scholen om het messenbezit te verlagen. Voorlichting en een stevige aanpak waarbij ouders worden betrokken is prima en wat vooral nodig is: dat de kinderen die het betreft niet met lege handen blijven staan. Geef ze redenen hun wapens te laten vallen: veiligheid en toekomst.

- **Jongeren en messen**
Betere samenwerking, voorlichting en een stevige aanpak zijn sleutels om het dragen van messen door jongeren terug te dringen.

2. Verslaving voorkomen

Mensen zijn te waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt te raken.

De ChristenUnie wil de aanwezigheid van coffeeshops en het gebruik van drugs en alcoholmisbruik actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen. De gemeente moet bij aanwezige coffeeshops actief (blijven) handhaven op de landelijk vastgestelde AHOJ-GI-criteria. (Verboden om: te afficheren, harddrugs te verhandelen, overlast te veroorzaken, jeugd onder de 18 toe te laten of aan hen te verkopen, grote hoeveelheden te verhandelen en het ingezetenen criterium.) Ook moet het afstandscriterium (minimaal 250 meter van scholen vandaan) opgenomen blijven in het lokale coffeeshop-beleid en wordt hier strikt op gehandhaafd.

De ChristenUnie is tegen het zelf telen van wiet door gemeenten en is geen voorstander van experimenten hiermee in Zaanstad. Wiet is en blijft een verboden middel. Door het wietgebruik tegelijkertijd wel te gedogen geeft de overheid helaas een dubbele boodschap af. Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden. Growshops worden verboden.

De gemeente moet meer doen tegen het toenemende gebruik en de groeiende acceptatie van synthetische drugs. Het dumpen van drugsafval levert enorme milieuschade op en gaat gepaard met illegaliteit en criminaliteit. De ChristenUnie wil dat Zaanstad zich met de regio inspant in de strijd hiertegen.

De ChristenUnie wil de strijd tegen drankmisbruik samen voeren met scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen en de gemeente neemt daartoe zo nodig het voortouw. In de Algemene Plaatselijke Verordening of convenanten worden afspraken vastgelegd waarin onder meer zijn opgenomen afspraken over preventie, sluitingstijden, toezicht en handhaving.

Vanwege de risico's van gokverslaving en geldproblemen vinden wij dat het aantal casino's en gokhallen moet worden verminderd en de vestiging van nieuwe moet worden voorkomen.

- **Wietteelt**
Zaanstad werkt niet mee aan legale wietteelt binnen de gemeentegrenzen
- **Casino's**
Het aantal casino's in Zaanstad wordt niet uitgebreid.

3. Prostitutie

Prostitutie is mensenwaardig. Criminaliteit, mensenhandel, uitbuiting, eenzaamheid en andere sociale problemen zijn de schrijnende werkelijkheid achter het beeld dat in de media opgeroepen wordt om prostitutie toch vooral als een 'normaal beroep' te zien. Wij zijn blij dat de gemeente zorg draagt voor hulp- en uitstapprogramma's voor prostituees. Regelmatige prostitutiecontrole is nodig om schrijnende situaties op te sporen, te handhaven en om hulp (via een uitstapprogramma) te kunnen bieden.

Met de verschuiving van prostitutie van de clubs en bordelen naar het thuiswerken/via internet diensten aanbieden, neemt de onzichtbaarheid van de prostitutiebranche toe en daarmee ook het risico op illegaliteit, uitbuiting en mensenhandel. De ChristenUnie wil daarom betere afspraken maken over preventie, opsporing, zorg en samenwerking. Voor exploitanten moet ondernemen in deze sector zo moeilijk mogelijk gemaakt worden.

- **Begeleiding sekswerkers**
De samenwerking met het Scharlaken Koord wordt voortgezet.
- **Seksclubs**
Geen medewerking aan de vestiging van nieuwe seksclubs in Zaanstad.

5. WONEN & RUIMTE

In dit hoofdstuk

1. **Groeiende vraag naar woonruimte**
2. **Onze leefomgeving en openbare ruimte**

Als je mensen vraagt waar ‘de politiek’ zich mee bezig zou moeten houden dan komt steevast het antwoord: huisvesting! Starters vragen naar betaalbare huizen en de oudere generatie vraagt zich af of zij thuis kan blijven wonen of een geschikte kleinere woning kan vinden.

Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen (krimp en/of groei) maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. De gemeente Zaanstad zal duidelijke keuzes moeten maken. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar burgers bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving.

Zaanstad krijgt te maken met groei van de bevolking. In tegenstelling tot andere delen van het land en de regio is hier een toename van zowel ouderen als jongeren. Er zal een toename zijn van eenpersoonshuishoudens en dat betekent dat er alleen al voor Zaanstaders meer woonruimte nodig is. Daarnaast wordt onze stad steeds aantrekkelijker voor mensen van buiten. Er komen mensen vanuit het duurdere Amsterdam naar Zaanstad, maar mensen trekken ook vanuit de landelijke gebieden richting de regio Amsterdam omdat hier veel werk is. Zodoende komt de Zaanstreek in beeld als goede plek om te wonen.

1. Groeiende vraag naar woonruimte

Er worden de komende jaren veel nieuwe huizen gebouwd. Meer huizen betekent meer mobiliteit. De infrastructuur moet op orde zijn. Mobiliteit over de weg en in publiek vervoer, maar ook snel internet en sociaal-maatschappelijke voorzieningen in elke wijk.

Een goed en betaalbaar huis in een prettige wijk, dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. Er zijn lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen en de behoefte aan betaalbare huurwoningen in de vrije sector is groot.

De lokale overheid moet met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleren, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende passende huurwoningen zijn en er ruimte is voor particuliere (nieuw) bouw.

De grote vraag naar woonruimte rechtvaardigt een gemeente die optimaal meewerkt aan alternatieve manieren van wonen: tijdelijk woningdelen, kangoeroewoningen, meergeneratiewoningen of juist het splitsen van woningen op een manier die verantwoord is en geen overlast voor de buurt bezorgt, ‘klaine hoissies’, wonen op het water.

- **Woonbeleid voor heden en toekomst**
Het woonbeleid van de gemeente Zaanstad moet gebaseerd zijn op de actuele vraag én op toekomstige ontwikkelingen. In de woonvisie wordt daarom integraal naar de lokale woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke maatregelen beschreven. Woningcorporaties en huurdersverenigingen zijn betrokken bij het actualiseren van deze visie.
- **Het totale plaatje**
Er worden geen woningbouwplannen gemaakt en goedgekeurd zonder bijpassende voorzieningen.
- **Duurzaam woonbeleid**
Het woonbeleid van de gemeente Zaanstad is duurzaam. Een actuele Warmtevisie en de uitvoering daarvan zorgt ervoor dat de bestaande woningvoorraad de komende 20 jaar volledig verduurzaamd wordt. Hierbij staan energiebesparende maatregelen voorop.
- **Funderingsherstel**
Funderingsherstel is voor oude stadsdelen een voorwaarde om behouden te blijven. De gemeente zet het ingezette beleid voor funderingsherstel met veel kracht en financiële ondersteuning voort.
- **Levensloopbestendige woningen zijn de norm**
Zaanstad bouwt zoveel mogelijk levensloopbestendige woningen en wijken, ondersteund door een goede infrastructuur inclusief sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning. Eventuele belemmeringen in de regelgeving worden zoveel mogelijk weggenomen. Renovaties worden door woningcorporaties aangegrepen om woningen levensloopbestendig te maken.
- **Woningaanpassing voor ouderen**
Ouderen in een koopwoning krijgen ondersteuning om de woning aan te passen zodat ze er, ondanks toenemende lichamelijke beperkingen, kunnen blijven wonen of krijgen ondersteuning om te verhuizen naar een voor hen geschikte woning.
- **Samenwoonprojecten**
Samenwoonprojecten worden door de gemeente aangemoedigd en ondersteund. Waar jongeren en ouderen samen wonen in projecten kunnen zij elkaar ondersteunen en het probleem van eenzaamheid verminderen. Een goed voorbeeld is de Amandelbloesem in Wormerveer. Ook de integratie van statushouders wordt gemakkelijker als zij gehuisvest worden in een vorm van samenwoonprojecten met mensen die hier al langer wonen.
- **Wonen op het water**
De mogelijkheden voor wonen op het water worden onderzocht.

- **Wachtlijstbeheer voor huurwoningen**
Er wordt regionaal samengewerkt tussen gemeenten als het gaat om wachtlijstbeheer, nieuwbouw en jongeren/studentenhuisvesting, waarbij Zaanstad er voor zorgt dat wie in Zaanstad woont en daar wil blijven wonen, dat ook kan. De nieuwe voorwaarden om in aanmerking te komen voor een huurwoning vanwege ‘urgentie’ worden regelmatig tegen het licht gehouden zodat de schaarse woningen ook echt toekomen aan wie dit het meest nodig heeft. Gezinnen met kinderen krijgen hierbij voorrang. We streven ernaar om statushouders die aan de gemeente Zaanstad zijn toegewezen binnen afzienbare tijd aan een woning te helpen. Bij voorkeur binnen zes maanden. Die snelle toewijzing kan onrechtvaardig voelen voor wie al lang op een woning wacht, maar alleen vanuit de stabiliteit van een woning kunnen statushouders daadwerkelijk gaan werken aan hun toekomst in de Zaanse samenleving.
- **Betaalbare Koop (BKZ)**
De ChristenUnie ziet het concept van Betaalbare Koop graag voortgezet en waar mogelijk uitgebreid zodat ook jongeren hier gebruik van kunnen maken.
- **Van leegstand naar woningbouw**
De ChristenUnie wil leegstand bestrijden en de transformatie van leegstaande kantoorgebouwen en fabriekspanden naar woningen krachtig bevorderen. Daarbij wordt voorkomen dat gemeenten de verliesposten krijgen van de projectontwikkelaars. De gemeente heeft vooral een rol in wijziging van bestemmingsplannen. Maatregelen om leegstand te verminderen worden gezocht en zo mogelijk ook toegepast. Leegstaand gemeentevastgoed wordt zoveel mogelijk (tijdelijk) en tegen een gunstige prijs beschikbaar gesteld, bijv. ten behoeve van sociale ondernemingen of als startup co-working spaces die met behulp van collectieve huurovereenkomsten aantrekkelijk zijn voor startups om te gebruiken.
- **Bodemsanering**
Bodemsanering wordt voortgezet en dat gebeurt zoveel mogelijk door verwijdering van de vervuilde grond.
- **Asbestsanering**
De gemeente ontwikkelt een plan van aanpak ‘asbestsanering’, zodat alle daken in Zaanstad voor 2024 asbestvrij zijn. Hiervoor wordt samenwerking met de Provincie gezocht.
- **Tiny houses**
In Zaanstad komen er nu eindelijk eens locaties voor de bouw van de zogenaamde ‘Klaine Hoissies’ oftewel Tiny Houses. Bij voorkeur zelfvoorzienend en duurzaam.

Woningcorporaties

De ChristenUnie wil dat de gemeente Zaanstad woningcorporaties de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en toekomstbestendig te kunnen bouwen, maar stelt daarbij wel duidelijke kaders via de gemeentelijke woonvisie. Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving.

De gemeente ziet er op toe dat Woningcorporaties zorg dragen voor voldoende sociale huurwoningen. Woningcorporaties spelen ook een rol op de koopmarkt, maar dienen terughoudendheid hierin te betrachten en bij overdracht van eigendom goede afspraken te maken met alle bewoners over gemeenschappelijk onderhoud.

Woningcorporaties hebben een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid, op het niveau van de buurt en de wijk. Corporaties en de gemeente mét de bewoners werken samen een leefbaarheidsbeleid uit in hun wijk en buurt.

De gemeente besteedt in de prestatiecontracten met de woningcorporaties aandacht aan de beschikbaarheid van goede sociale huurwoningen, de leefbaarheid in wijken en de sociale koopsector. De gemeente stelt met de woningcorporaties doelen op, gericht op het verbeteren van de energiehuishouding van woningen. Er komen duidelijke afspraken met de corporaties over de volledige verduurzaming van de woningvoorraad.

2. Onze leefomgeving en openbare ruimte

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. De inrichting van de ruimte moet aansluiten bij het eigen karakter van het landschap, de dorpen en de stad. Daarom is het belangrijk dat ruimtelijke beslissingen zo lokaal mogelijk worden genomen, met veel aandacht voor participatie van burgers, bedrijven en belangenorganisaties. Daarom wordt MAAK.Zaanstad als Plan van de Stad voortgezet. Er wordt op een interactieve manier samen als gemeente, bewoners en bedrijven gewerkt aan de ontwikkeling van de stad.

Beschermen van het landschap

Het landschap waarin wij wonen, het water en de veenweidegebieden, zijn op vele manieren kostbaar en beschermwaardig. Uitgangspunt is dat we geen nieuwe woningbouwlocaties in het groen zullen toestaan, maar kiezen voor binnenstedelijke woningbouw en transformatie van terreinen.

Klimaatverandering

De energietransitie gaat een grote impact hebben op onze ruimtelijke inrichting. In het duurzame tijdperk gaan we allemaal wat merken van veranderingen in opwekking en gebruik van energie. De ChristenUnie zet dit onderwerp hoog op de politieke agenda.

Zaanstad moet zich voorbereiden op klimaatverandering die zich uit in toename van extreme regenbuien en lange droge periodes met hittestress.

Met de keuze voor binnenstedelijk bouwen ontstaat een toename van versteende gebieden (woonwijken, parkeer- en bedrijventerreinen) die hierdoor maatschappelijke en financiële schade oplopen. Het is noodzakelijk dat de gemeente een strategie ontwikkelt hoe zij hier mee omgaat en hoe de verwachte schade beperkt kan worden. Een goede samenwerking met de waterschappen is hierin onontbeerlijk.

Afspraken over de openbare ruimte en het onderhoud

Over onze leefomgeving moeten goede afspraken met elkaar gemaakt worden. De huidige regelgeving is voor inwoners, ondernemers en overheden complex en versnipperd. Daarom komt er een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale en gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat, maar ook het sociale- en gezondheidsdomein. De Maatschappelijke Visie zorgt ervoor dat er in elk gebied voldoende voorzieningen zijn of komen.

De openbare ruimte en het onderhoud daarvan raakt ons allemaal en elke dag. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed door bewoners of bedrijven zelf gedaan worden. Als bewoners het zelf doen, wordt de kwaliteit van het groen hoger en de wijk leuker: de wijk of het bedrijventerrein wordt beter onderhouden en het versterkt de sociale samenhang. Dit betekent wel dat er ook budget voor onderhoud beschikbaar gesteld wordt aan bewoners en bedrijven die dit gezamenlijk oppakken.

Groot onderhoud zoals onderhoud van wegen, parken en het algemeen openbaar groen blijft natuurlijk de verantwoordelijkheid van de gemeente zelf en wij hechten daar veel waarde aan, omdat het direct doorwerkt in het welbevinden van onze inwoners, de waarde van hun woningen en het succes van een bedrijventerrein. De 'ecologische oevers' mogen geen 'verwaarloosde oevers' worden en vergen ook onderhoud. Experimenten zoals het 'oerbos' of 'voedselbos' worden voortgezet en we zien uit naar de uitkomsten.

Mobiliteit

Met steeds meer inwoners wordt mobiliteit een groot vraagstuk. Hoe dichter wonen, school en werk bij elkaar kunnen worden gebracht, hoe beter. Meer mengen van functies in woonwijken en op bedrijventerreinen is een optie die onderzoek waard is. Productieve wijken of wijkeconomie maken een woonwijk immers levendig en Zaanstad kan leren van experimenten elders in het land, zoals Almere met een proefwijk waar mogelijkheden zijn zonder belemmeringen voor functiemenging. Waar automobilititeit noodzaak is, zal dit zo schoon en efficiënt mogelijk moeten.

Daarnaast zijn er diverse knelpunten die wij willen aanpakken: de ontsluiting van de groeiende wijk Westervatering en de Spoorovergang Guisweg Zaanwijk.

- **Stadsontwikkeling MAAK.Zaanstad is de standaard voor stadsontwikkeling.**
- **Voorbereiden op de nieuwe omgevingswet**
De gemeente blijft actief anticiperen op de invoering van de nieuwe Omgevingswet en investeert in scholing van ambtenaren en raadsleden. De opgedane ervaring in de pilots wordt doorgevoerd in nieuwe deelgebieden.
- **Zelf de openbare ruimte onderhouden**
De gemeente geeft ruimte aan inwoners en bedrijven om hun wijk, straat of bedrijventerrein in eigen beheer te onderhouden. Facilitaire of financiële middelen kunnen daarvoor beschikbaar worden gesteld.
- **Beschermen van open landschappen**
Open landschappen worden behouden. Water, zoals de Zaan, wordt en blijft zoveel mogelijk zichtbaar en toegankelijk. Braakliggend terrein krijgt zoveel mogelijk een nieuwe (tijdelijke) functie.
- **Aandacht voor landschappelijke elementen**
Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met (historische) landschappelijke elementen.
- **Zwemmen in de Zaanstreek**
Er blijven voldoende recreatiegebieden waar het zwemwater gezond en veilig is. Waar het veilig kan, wordt zwemmen in natuurwater toegestaan.
- **Genieten in de buitenlucht**
Er komen meer buitenspeelplekken in en om de stad, we investeren in wandel- en fietspaden.
- **Visie op energielandschap**
De gemeente formuleert in de komende periode haar eigen visie op het energielandschap in Zaanstad.
- **Onderhoudsachterstand wegwerken**
Goed beheer en onderhoud is belangrijk. Het wegwerken van de onderhoudsachterstanden van bruggen, viaducten en fietspaden heeft prioriteit.
- **Goede looproutes**
Er zijn goed onderhouden looproutes tussen (winkel/zorg)voorzieningen en woningen in gebieden waar veel ouderen wonen.
- **Rekening houden met beperkingen**
De openbare ruimte wordt getoetst op toegankelijkheid voor slechtzienden en mindervaliden.

6. NATUUR, KLIMAAT & ENERGIE

In dit hoofdstuk

1. **Natuur en Groen**
2. **Klimaatadaptatie**
3. **Energie en duurzaamheid**

Mensen zijn onderdeel van een prachtige schepping waarvan het bestaan in Gods handen ligt. We laden ons op in mooie landschappen en genieten van de wonderlijke schoonheid van bloemen, bomen, insecten en andere dieren. De ChristenUnie wil krachtig inzetten op de hoopvolle en noodzakelijke beweging die gaande is naar een groene, duurzame economie die zich houdt aan de grenzen van de aarde en aan de norm van ecologische en sociale gerechtigheid.

Wij willen af van olie, aardgas en kolen en ruim baan maken voor schone energie. Energiebesparing in de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit wordt topprioriteit. Auto's zonder uitstoot en energie neutrale huizen worden de norm. Grondstoffen willen wij niet verspillen, maar terugwinnen en hergebruiken. Wij kiezen voor de bescherming van waardevolle natuur en een verantwoorde omgang met ruimte en landschap in en om Zaanstad. Voor deze plannen kunnen we niet zonder samenwerking met en enthousiasme van onze inwoners.

1. Natuur en groen

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de dorpscultuur en dorpslinten en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

- **Volkstuinen**
Volkstuincomplexen worden zoveel mogelijk behouden, vanwege hun natuurwaarde in de stad en het daar aanwezige verenigingsleven.

- **Natuur- en milieueducatie**
Geen bezuiniging op natuur- en milieueducatie. Kinderboerderijen hebben een belangrijke functie in de wijk, omdat kinderen hierdoor in aanraking komen met de natuur. Zij verdienen daarom ondersteuning.
- **Toegankelijkheid tot de natuur**
Natuur wordt onder voorwaarde van bescherming zo 'beleefbaar' en toegankelijk mogelijk gemaakt door aanleg en onderhoud van goede wandel-, fiets- en beleefpaden.
- **Ecologische oevers**
Ecologische oevers zijn gewenst en mogen niet verwaarloosd worden.
- **Samenwerkende natuurorganisaties**
Samenwerking tussen provincie, gemeente, waterschappen, agrarische sector, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en land- en tuinbouworganisaties wordt gestimuleerd.
- **Groene schoolpleinen**
Groene schoolpleinen dragen bij aan biodiversiteit en klimaatadaptatie en geven kinderen de kans de natuur van dichtbij te leren kennen, ervaren en waarderen. Scholen moeten daarom gestimuleerd worden hun pleinen te vergroenen.

- **Inheemse beplanting**
Bij de vergroening van de openbare ruimte wordt gebruikgemaakt van inheemse soorten.
- **Maatregelen bij plagen**
Bij plagen worden natuurvriendelijke maatregelen genomen.

2. Klimaatadaptatie

Volgens voorspellingen zal Nederland met klimaatverandering te maken krijgen. Dat betekent meer en langere perioden van tropische temperaturen en meer dagen met hevige regenval, waardoor er in korte tijd grote hoeveelheden water afgevoerd moet worden.

Bij extreme hitte lopen kwetsbare groepen, zoals ouderen, zieken en kleine kinderen, extra risico's. Veel groen (en dus veel schaduw) helpt tegen hittestress. Zaanstad heeft door de ligging in de veenweidegebieden, het vele water en de aanwezigheid van grote parken, een vrij gunstige positie. Toch moet er zoveel mogelijk groen bewaard en toegevoegd worden, vooral in het stedelijk gebied.

Omgaan met het water

Er moet een plan komen waarin de gemeente en het waterschap het watersysteem als één systeem beschouwt, los van de verschillende verantwoordelijkheden. In dit plan komen de benodigde maatregelen te staan en wie daar voor aan de lat staat. Waterschappen kunnen meer binnenstedelijk investeren dan ze tot nu toe doen, immers het merendeel van hun inkomsten komt uit de bebouwde omgeving. Vervolgens kan met dit plan de samenwerking worden gezocht met de provincie en het deltaprogramma, om de noodzakelijke financiering van de projecten rond te krijgen. In de afgelopen periode is een klimaatadaptatieplan tot stand gekomen. De uitvoering van dit plan moet voortgang vinden.

Inwoners hebben een belangrijke rol als het gaat om waterberging. De gemeente werkt verder aan bewustwording op dit punt, bijvoorbeeld door een publiekscampagne in samenwerking met de tuinentra en gebruikt succesvolle voorbeelden uit het land.

Wij willen dat er zoveel mogelijk wordt ingezet op een aparte afvoer van regenwater en dat er voldoende waterberging komt.

- **Aanpak achterstallig rioolonderhoud**
De komende raadsperiode zetten we verder in op de aanpak van achterstallig rioolonderhoud.
- **Hittebestendigheid**
Woningbouwplannen en (her)inrichting van wijken worden getoetst op hittestressbestendigheid.
- **Groene daken**
De gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld. Daarmee werken we in Zaanstad aan meerdere doelstellingen tegelijk: waterberging, verkoeling, biodiversiteit en zonnepanelen op een groen dak leveren meer rendement op.

3. Energie en duurzaamheid

Wij hebben de taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vervuiling van de lucht, verspilling van materialen en uitputting van hulpbronnen vormen een grote bedreiging voor de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. De ChristenUnie zet daarom in op een snelle en volledige energietransitie binnen één generatie. Er is geen tijd te verliezen. Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. De ChristenUnie wil toe naar een lokaal vormgegeven energiesysteem van volledig hernieuwbare energie. De gemeente heeft de regie in deze lokale energietransitie en zorgt er ook voor dat het doel behaald wordt.

Energiecoöperaties en lokale initiatieven

Energiecoöperaties brengen de energietransitie dichterbij de burger en maken lokaal eigendom mogelijk. Daarom willen we dat de gemeente Zaanstad deze coöperaties voor vol aanziet en als het nodig is praktisch en financieel ondersteunt. Dit geldt ook voor projecten voor kleinere maatregelen thuis, zoals isolatie. Een lokaal (gemeentelijk) energiebedrijf is volgens de ChristenUnie een goed idee. De gemeente ziet dan toe op een goede verdeling tussen de lasten en de lusten en of de overstap haalbaar en betaalbaar is voor iedereen.

7. MOBILITEIT

Energiebesparing en afscheid van aardgas

Wanneer we minder CO2 willen uitstoten moeten we niet alleen andere energie, maar ook minder energie gaan gebruiken. Zaanstad telt relatief veel oude woningen, waardoor investeren in isolatie een groot verschil kan maken in het totale energieverbruik. De stapsubsidie moet daarom worden voortgezet, zodat huiseigenaren in staat gesteld worden hun woning klaar te maken voor de toekomst. Corporaties moeten niet gehinderd worden, maar ruim baan krijgen bij het aanpassen van de woningen in hun bestand. Hiermee wordt ook energiearmoede tegengegaan. Inwoners van Zaanstad moeten op één plek terecht kunnen voor zowel technische kennis als financiële regelingen om hun woning aan te passen.

- **Zonnepanelen**

De mogelijkheden om zon op te wekken op daken en in gevels kunnen nog meer dan nu benut worden.

- **Elektrisch rijden**

Overschakelen op elektrisch rijden juichen wij toe. Er moeten daarom voldoende laadpalen zijn.

- **Isolatie**

Isolatie van met name oudere woningen stimuleren we graag door middel van de stappensubsidie.

- **Woningcorporaties**

Geef corporaties de ruimte hun woningen te verbeteren.

Warmtenet

Voor verschillende delen van Zaanstad zijn er plannen voor het aanleggen van een warmtenet. Ons standpunt hierover is dat we met de uitvoering hiervan moeten wachten tot er zekerheid is over de voedingsbron. Wij hopen op positieve resultaten van de onderzoeken naar aardwarmte, maar zolang hierover nog geen zekerheid is, is een (hybride) warmtepomp een verstandiger alternatief. Met de uitrol hiervan kan begonnen worden in de wijken waarvan nu al is vastgesteld dat een warmtenet daar niet passend is.

Wind

De ChristenUnie is voorstander van het gebruik van wind om energie op te wekken op grote en kleine schaal. Er is in Zaanstad langs het Noordzeekanaal, langs snelwegen en mogelijk op andere plekken, waar geen overlast te verwachten valt, ruimte voor windmolens op land.

Energiebesparing industrie

De lokale industrie en bedrijven worden uitgedaagd om met elkaar een energiebesparingsconvenant te sluiten. Door samen te werken, brengen bedrijven elkaar tot ideeën en zetten ze extra stappen om energie-efficiënt te worden. Duurzaamheid pakt de gemeente Zaanstad integraal aan: het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het relevant is, meegenomen. Te denken valt aan verkeers- en vervoersplannen, de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam, het eigen energiegebruik van de gemeente Zaanstad en de inrichting van de openbare ruimte (bijv. LED-lampen in straatverlichting).

Afval

In afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Beter kunnen we afval daarom zien als grondstof. Als afval goed gescheiden wordt kunnen de grondstoffen worden aangeboden voor hergebruik. Afvalscheiding bij de bron maakt ons ook bewust van de producten die we kopen, waardoor verspilling vermeden wordt en daarom zetten we de koers van het huidige Grondstoffenplan voort. Tegelijkertijd volgen we de technische ontwikkelingen op het gebied van nascheiding en kunnen daar te zijner tijd ook voor kiezen.

De ChristenUnie vindt dat er voor lastig te verwerken afvalstromen een passende oplossing moet worden geboden. De ChristenUnie staat achter het huidige afvalstoffenbeleid met het ophalen van gescheiden afval en het centraal (in de buurten) inleveren van restafval. Hierbij wel blijvend aandacht voor grotere gezinnen (luiers), ouderen en mensen met een beperking en mensen die wonen in hoogbouw.

Het tegengaan van zwerfafval heeft prioriteit en we zijn trots op en dankbaar voor de ondersteuning die bewoners daarin bieden! De gemeente stimuleert scholen en maatschappelijke organisaties om afval te scheiden en faciliteert hen hierin zoveel mogelijk. Er wordt meegegaan aan landelijke bewustwordingsacties rond afval, zwerfvuil en compost. Hergebruik via kringloopwinkels wordt gepromoot en ondersteund vanuit de gemeente. Ook het gescheiden ophalen van bedrijfsafval verdient de aandacht van de gemeente.

In dit hoofdstuk

1. **Bereikbaarheid**
2. **Verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers**
3. **Parkeren**

Zaanstad heeft een ambitieus mobiliteitsplan dat de visie op mobiliteit schetst tot aan 2040. Steeds meer mensen werken, wonen en recreëren in Zaanstad. Dat betekent dat de ruimte schaars wordt en we moeten kijken wat de groei in de toekomst voor het verkeer en vervoer in de stad betekent. Keuzevrijheid voor vervoer blijft, en er wordt ruim baan gegeven aan lopen en fietsen.

1. Bereikbaarheid

Bereikbaarheid is belangrijk voor Zaanstad en voor de dorpskernen eromheen, een goede doorstroming van het verkeer draagt bij aan de leefbaarheid en het voorkomen van fijnstofconcentratie in woonwijken. Het heeft bovendien een economisch belang voor ondernemers en bedrijven op bedrijventerreinen en in het centrum. Maatregelen om de doorstroming van het verkeer op de hoofdwegen in en rond Zaanstad te verbeteren, zijn daarom onvermijdelijk. Vervoer moet zo schoon mogelijk zijn vanwege de leefbaarheid en de zorg voor onze schepping. Daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente de omschakeling naar elektrisch en andere vormen van emissieloos vervoer stimuleert. De ChristenUnie ziet ook kansen voor vervoer over de Zaan. Wanneer andere wegen dichtslibben, is vervoer over water een interessant alternatief.

- **Zero-emissie-stadslogistiek**
Vanaf 2025 wordt het stadscentrum bevoorrad door zero-emissie voertuigen en zijn alle vuilniswagens in de gemeente uitstootvrij. Met ondernemers gaat de gemeente verkennen of het opzetten van stadsdistributie haalbaar is, om zo het vrachtverkeer te beperken.
- **Knelpunten**
Er is blijvende aandacht voor diverse verkeersknelpunten in Zaanstad, onder andere bij de spoorwegovergang Rooswijk/Guisweg, de Dorpsstraat in Assendelft, de Rosariumlaan in Krommenie en de Wandelweg in Wormerveer.
- **Verkeer bij scholen**
De omgeving rondom scholen hoort een veilige omgeving te zijn. Druk autoverkeer dient zoveel mogelijk omgeleid te worden. Speciale aandacht is er voor de scholen in de Burgemeesterbuurt.
- **Vervoer over water**
De Waterbus nemen naar het Hembrugterrein en Amsterdam is een goed alternatief voor verkeer over land. De mogelijkheden voor de inzet van een waterbus worden onderzocht.

Openbaar Vervoer

Het openbaar vervoer valt of staat met een logische en snelle verbinding, met knooppunten die op elkaar aansluiten. De ChristenUnie vindt dat de gemeente en haar inwoners betrokken moeten worden bij de te maken keuzes in het openbaar vervoer. Waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (buurtbussen, scholierenvervoer, WMO-vervoer). Er komt fietsverhuur op alle OV-knooppunten. De sociale veiligheid in de omgeving van haltes, stations en parkeerplaatsen wordt bevorderd. We willen comfortabele wachtruimtes op 'overstap-plekken' om het OV-reizen aantrekkelijker te maken. Samen met de Vervoerregio en gebruik makend van nieuwe mobiliteitsvormen willen we werken aan een dekkende bereikbaarheid.

- **Dorpsbussen**
Dorpen blijven bereikbaar met het openbaar vervoer. De dorpsbus blijft.
- **Bereikbare bedrijventerreinen**
De ligging van bedrijventerreinen is vaak wat geïsoleerder. Om onnodig autoverkeer tegen te gaan wordt gezorgd voor een goede en regelmatige busverbinding over bedrijventerreinen.
- **Combinaties met doelgroepenvervoer**
De provincie is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer, de gemeente voor andere vormen van publiek vervoer, zoals het leerlingvervoer. Hier gaat ongeveer even veel geld in om. Door dit vervoersaanbod te combineren op plekken en tijden waar de vraag naar OV te laag is, is veel efficiency winst te bereiken. De gemeente zet samen met de provincie in op slimme combinaties van doelgroepenvervoer (regiotaxi's, scholierenvervoer, wmo-vervoer) en openbaar vervoer op plekken en tijden waar reguliere buslijnen onvoldoende rendabel zijn. Zo blijven ook kleine kernen en stadsranden ook zonder auto goed bereikbaar.
- **Visuele beperking**
De gemeente zorgt ervoor dat het openbaar vervoer goed toegankelijk is voor mensen met een visuele beperking.

2. Verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers

De gemeente Zaanstad geeft in haar verkeersbeleid voorrang aan kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals voetgangers en fietsers. Er vindt een goede registratie van ongevallen plaats, zodat de zogenaamde 'black spots' in beeld komen en daar maatregelen genomen kunnen worden.

Paaltjes op fietspaden veroorzaken veel ongelukken en worden verwijderd. Alleen waar echt geen andere mogelijkheid is om de verkeersveiligheid te waarborgen zijn zij toegestaan en de gemeente zoekt naar veiliger alternatieven. Snel en langzaam verkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden. Er komen bredere fietspaden op drukke fietsroutes.

• Goed bruikbare voetpaden

Barrières voor voetgangers moeten verdwijnen, te beginnen bij basisscholen, winkelcentra, zorgvoorzieningen en andere belangrijke ontmoetingsplekken en de looproutes daar naar toe. Verhoogd liggende trottoirs moeten op elke hoek voorzien zijn van op- en afritbanden voor rolstoelen, rollators en kinderwagens. Voetpaden moeten volledig gebruikt kunnen worden dus obstakels worden weggehaald en overhangend groen of heggen teruggebracht tot de erfgren

• Bankjes langs voetpaden

Wandelpaden van en naar openbare voorzieningen wil de ChristenUnie voorzien van voldoende bankjes, zodat ook mensen die minder goed ter been zijn, geregeld kunnen rusten of elkaar ontmoeten.

• Stimuleren fietsgebruik

Er komt op de begroting een apart fietsbudget en er wordt maximaal gebruik gemaakt van subsidies van andere overheden. Inzet is door deze extra investeringen het fietsgebruik te laten groeien naar tenminste 50% van alle ritten in Zaanstad tot 7,5 km. In samenwerking met de omliggende gemeenten en de provincie investeren we ook in veelgebruikte woon-werk routes.

• Fietsstraten

Er komen meer fietsstraten waar de auto 'te gast' is en de fiets het primaat heeft.

• Eisen aan fietsroutes

Fietsroutes moeten comfortabel zijn en worden daarom uitgevoerd in rood asfalt. Bij 50 km wegen zijn fietspaden de norm. Deze fietspaden zijn tenminste 2 meter breed om ruimte te bieden voor e-bike en bakfiets en om fietsfiles te voorkomen. Op 30 km wegen die onderdeel zijn van een fietsroute komen fietsstroken in rood asfalt en heeft de rest van de straat klinkers m.u.v. busroutes. Fietsstroken zijn tenminste 1,80 meter breed zodat fietsers naast elkaar kunnen fietsen. Auto's krijgen met het oog op de verkeersveiligheid of voldoende ruimte om fietsers in te halen of worden door een smal wegprofiel gedwongen achter fietsers te blijven rijden.

• Oplaadpunten en watertappunten

De ChristenUnie gaat zich inzetten voor oplaadpunten voor elektrische fietsen en watertappunten bij culturele plekken.

• Bedrijventerreinen

Bereikbaarheid en veiligheid op bedrijventerreinen, ook per fiets, hebben onze aandacht

3. Parkeren

De ChristenUnie vindt dat het parkeerbeleid (betaald parkeren) een middel is, en geen doel op zich. Het is zeker geen melkkoe voor de gemeente om de begroting sluitend te krijgen. Ons uitgangspunt is dat we als Zaanstad een gastvrije gemeente zijn, goed bereikbaar en aantrekkelijk voor winkelend publiek van buiten de gemeente. Daar hoort een parkeerbeleid bij dat slechts kostendekkend is.

Parkeerdruk zet ook de leefbaarheid in wijken onder druk. Daarom wordt de Zaanse Parkeernota regelmatig geactualiseerd. Invoeren van vergunninghouder zones in woonwijken of blauwe zones rondom winkels kan een goed instrument zijn om parkeren beschikbaar te houden voor de bewoners. Hiervoor is afstemming en overleg nodig met bewoners. Bij het bouwen en onderhouden van parkeergarages is (sociale) veiligheid een belangrijk item. Bij de aanleg en het onderhoud van transferia moet zorgvuldig worden gezocht naar een optimale aansluiting op het reguliere openbaar vervoer, vervoer per auto en fietsgebruik.

8. AAN HET WERK

In dit hoofdstuk

1. Op zoek naar werk
2. Armoede
3. Schulden

Werk hebben is belangrijk, het is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen. Werk is ook de plek waar ontmoetingen plaatsvinden tussen mensen. Veel mensen met een eigen zaak of ZZP-ers hebben de afgelopen periode een beroep moeten doen op de steunmaatregelen van het rijk. Het is belangrijk dat zij hun beroep weer op kunnen pakken en uit hun bedrijf weer een inkomen kunnen halen. De werkloosheid is relatief laag, maar toch telt Zaanstad momenteel een behoorlijk aantal werklozen, voor wie het niet altijd makkelijk is om aan een baan te komen. De ChristenUnie zet zich in voor het scheppen van randvoorwaarden waarbinnen mensen zélf aan perspectief kunnen werken. Positieve aandacht voor talenten van mensen en hun motivatie zijn daarbij essentieel.

1. Op zoek naar werk

De arbeidsmarkt is flink in beweging. Naast flexibele en vaste contracten bij bedrijven, beginnen steeds meer mensen voor zichzelf als ZZP-er. Nieuwe beroepen komen op en mensen die al lang in een bedrijf werken, zullen vaker moeten worden bij- of omgeschoold. Voor de een is dat vanzelfsprekend, voor de andere persoon is dat lastig. Samenwerking met het (beroeps)onderwijs en het bedrijfsleven is de sleutel: er is werk, werkgevers zijn wel degelijk op zoek naar arbeidskrachten, alleen de match moet wel gemaakt worden. Die match wordt gevonden in de ontmoeting. Wanneer er ontmoeting plaatsvindt tussen werkgever en potentiële werknemer is er geen barrière meer van een CV op een stukje papier, maar wordt de mens met zijn of haar talenten gezien.

Onderwijs

De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zowel op korte als middellange termijn. Dat geldt ook voor bijscholing van oudere werknemers. Hierbij wordt rekening gehouden met ieders gaven en talenten.

Ontmoeting

De gemeente zet in op ontmoetingsmomenten tussen werkgevers en werkzoekenden. Dit kan fysiek, maar ook digitaal via videochat of YouTube bestaan hiervoor kansen.

Kansen geven

We zouden willen dat het wel zo was, maar niet iedereen heeft evenveel kansen op de arbeidsmarkt. Dat kan verschillende redenen hebben, zoals achtergrond, het hebben van een beperking, leeftijd of armoede. Dat is oneerlijk, en de ChristenUnie strijdt tegen deze onrechtvaardigheid. Wat de ChristenUnie betreft zou alle focus moeten liggen op mensen die graag willen werken, maar daarin hindernissen ervaren. Motivatie om te willen werken is de belangrijkste stimulans om uit een negatieve spiraal te komen en het leven positief te veranderen. De ChristenUnie wil die juiste motivatie belonen.

Arbeidsdiscriminatie

In Zaanstad zijn we alert op arbeidsdiscriminatie op welke grond dan ook. De gemeente zelf moet ook oog hebben voor ongelijkheid in eigen beleid.

Werk moet lonen

Als inkomsten uit werk worden gevonden (ook bij deeltijd of ZZP-werk), moet dat altijd flink lonen boven het hebben van enkel een uitkering.

1-op-1 begeleiding

Gemotiveerde werkzoekenden die hindernissen ervaren ontvangen 1-op-1 begeleiding bij het solliciteren om de kans op werk te vergroten.

Beloning bij verlaten bijstand

De gemeente belooft degene die de bijstand kan verlaten om aan het werk te gaan en na 1 jaar nog steeds werkzaam is met 1000 euro. De gemeente houdt in het eerste jaar na het verlaten van de bijstand ook contact met de ex-bijstandsgerechtigde en zorgt voor de nodige begeleiding.

Wat is het mooi en wat geeft het voldoening wanneer je in je eigen onderhoud kunt voorzien, dat je voor jezelf of je gezin kunt zorgen door een inkomen te hebben uit werk. Hier streven wij naar, om zoveel mogelijk mensen op hun plek te krijgen met een betaalde baan, met oog voor hun talent en mogelijkheden. Voor mensen met een beperking moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en stimuleert bedrijven hierin actief. Re-integratietrajecten die de kans op betaald werk aantoonbaar verhogen, worden met voorrang gestimuleerd. De ChristenUnie benadrukt echter wel dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen. Vrijwilligerswerk of op een andere manier participeren in de samenleving kan voor iemands welbevinden én voor de maatschappij heel waardevol zijn. Voor nieuwkomers in Nederland is het voor een goede integratie van belang om zo snel als mogelijk aan het werk te gaan. Dit is positief voor de taalontwikkeling, het eigen welzijn en draagt daarmee bij aan de samenleving als geheel. Het is waardevol om contacten met bedrijven en Vluchtelingenwerk hiervoor warm te houden.

Participatiebanen

De gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven, verantwoordelijkheid voor voldoende participatiebanen. Liefst op meerjarige basis.

Tegenprestatie

Als de gemeente helpt, mag een tegenprestatie worden verwacht. Daarbij is het belangrijk dat zoveel mogelijk wordt ingezet op de eigen kennis en talenten van mensen.

Psychische klachten

De gemeente zet zich extra in om mensen met psychische klachten aan het (vrijwilligers-)werk te krijgen.

Vrijwilligerswerk of mantelzorg is ook werk

De gemeente heeft oog voor al het werk dat er is en gedaan wordt, en stopt met de focus op alleen het verdienvermogen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Nieuwkomers

Vluchtelingen wordt maatwerk geboden om een opleiding te volgen, een leerwerktraject te doen of stage te lopen. Binnen de nieuwe inburgeringswet zijn hiervoor voldoende mogelijkheden.

2. Armoede

Aandacht voor en bestrijding van armoede is vanuit onze christelijke waarden een basishouding. Armoede leidt vaak tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties en stress, maar zeker ook kansenongelijkheid voor opgroeiende kinderen. Ook in Zaanstad is er sprake van armoede: 4 procent van alle Zaanse gezinnen leeft in armoede en zelfs 10 procent zit net op bijstandsniveau. Bovendien zijn er teveel van deze gezinnen die werkende ouders hebben, maar nog steeds in armoede leven. Dat is wat de ChristenUnie betreft onacceptabel. Voorkomen is beter dan genezen, daarom wordt maximaal ingezet op preventie en vroeg signalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij extra aandacht. Een vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat, moet waar mogelijk doorbroken worden.

Signalen doorgeven

Scholen, sportverenigingen en andere organisaties zoals woningcorporaties en nutsbedrijven worden gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen en deze te melden bij het sociaal wijkteam.

Aandacht voor lage inkomens

Bij regelingen voor minima moet de gemeente rekening blijven houden met de groep die qua inkomen net boven de bijstandsnorm zit.

1 regisseur

Gezinnen maken optimaal gebruik van de bestaande regelingen, zonder te verzanden in administratieve wirwar. Dit is onderdeel van één gezin, één plan en één regisseur.

9. ECONOMIE

- **Bereikbaarheid regelingen**

Als bereikbare overheid zijn gemeentelijke regelingen voor minima makkelijk vindbaar en bruikbaar. De gemeente is alert op het gevoel van schaamte om regelingen aan te vragen.

- **Duurzaamheid**

Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid kosten geld. De gemeente zorgt dat ook de minima in Zaanstad mee kunnen doen en profiteren van een lagere energierekening.

- **Sociaal vangnet**

We maken ons sterk voor behoud en ondersteuning van (armoede) initiatieven die onze inwoners ten goede komen, zoals de Voedselbank, de Kledingbank en hulp via stichting Present. Ook wordt samenwerking gezocht met kringloopwinkels en kerken voor het bieden van praktische hulp.

- **Vrijwilligers**

Vrijwilligers die bezig zijn met armoedebestrijding worden door de gemeente ondersteund, onder andere door hen bekend te maken met de regelgeving.

- **Sociale moestuin**

Voor mensen met lage inkomens wordt gemeentegrond beschikbaar gesteld voor het gezamenlijk aanleggen van een moestuin. Deze sociale moestuin kan in diverse buurten bovendien als ontmoetingsplek fungeren. Een mooi voorbeeld is de buurttuin in Poelenburg.

3. Schulden

Schulddienstverlening sluit aan bij het Bijbelse gedachtegoed dat iedereen recht heeft op een tweede kans. Het zorgt ervoor dat nieuwe generaties nieuwe kansen krijgen. Niet om nieuwere en hogere schulden te maken, maar om ze weg te kunnen werken. In onze visie los je schulden alleen op door structurele hulp, waarbij mensen leren zelf regie te nemen over hun financiële situatie. Het uitgangspunt voor de ChristenUnie is dat je iemand in moeilijkheden niet in de steek laat. De gemeente, het sociaal wijkteam en vrijwilligersorganisaties als SchuldHulpmaatje moeten naast mensen met schulden staan. Samen kijken en leren hoe zij vrij kunnen komen van een (dreigende) schuld.

In de situatie waarbij mensen wel willen betalen, maar niet kunnen betalen, willen we dat de gemeente Zaanstad sociaal gaat incasseren. Bij het ontstaan van betalingsachterstanden kijkt de gemeente naar de situatie van de persoon. Maatwerk dus. Omdat onze houding er één van vertrouwen is, biedt de gemeente hulp bij het herstellen van een fout en het aangaan van een betalingsregeling.

- **Snelle en toegankelijke schuldhulpverlening**

Na aanmelding moet iemand binnen twee weken bij de schuldhulpverlening terecht kunnen. De ChristenUnie zet in op kortere schuldhulptrajecten met goede begeleiding, zodat mensen sneller zicht hebben op een schone lei.

- **Budgetcursussen en preventie**

Aanbieden van laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer op ontmoetingsplekken in de wijken. Toegang tot preventief budgetbeheer voor kwetsbare groepen is zo laagdrempelig mogelijk, zoals bijvoorbeeld de geldcursus In Kas van Bloei Kogerveld.

- **Saneringskredieten**

De gemeente Zaanstad zet in op het aanbieden van saneringskredieten aan mensen met problematische schulden. Daarmee worden schulden afgekocht en blijft er nog maar één schuldeiser over. Zo creëren we rust, overzicht en perspectief. We benutten het landelijke Waarborgfonds als waarborg voor de saneringskredieten.

- **Sociaal incasseren**

In Zaanstad werken we met incassobureaus en deurwaarders die aangesloten zijn bij het landelijk keurmerk m.b.t. sociaal incasseren.

- **Ondernemers**

De gemeente Zaanstad maakt werk van de ondersteuning van ondernemers en ZZP-ers met schulden, door ook voor hen schuldhulp te realiseren en ruimhartige bbz-kredieten aan te bieden.

- **Dreigende dakloosheid**

Gezinnen met kinderen onder de 12 worden niet uit hun woning gezet. Corporaties mogen zich niet als preferente schuldeiser opstellen.

- **Toeslagenaffaire**

De gemeente blijft een aanspreekpunt voor de slachtoffers van de toeslagenaffaire zodat zij met maatwerk geholpen kunnen worden.

In dit hoofdstuk

1. **Werkgelegenheid**
2. **Werken en rusten**
3. **Ondernemerschap in de Zaanstreek**
4. **Toerisme**
5. **Waardering en voedsel**

De ChristenUnie staat voor een economie die er is voor mensen in plaats van andersom. De gemeente speelt, samen met het onderwijs- en bedrijfsleven, een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en de regionale circulaire economie. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren: de economie draait tenslotte niet alleen om groei en consumeren, maar juist ook om kwaliteit van leven.

1. Werkgelegenheid

De ChristenUnie komt op voor ondernemers. Het MKB is onmisbaar voor de werkgelegenheid, de lokale economie, de ontwikkeling van producten en de leefbaarheid. Ondernemers hebben daarom een lokaal bestuur nodig met een sterke economische agenda, die gezonde groei stimuleert en onnodige belemmeringen wegneemt of voorkomt. Zaanstad-Noord en Zaanstad-Zuid zijn beide belangrijk voor de Zaanse economie en verdienen dezelfde kansen als vestigingslocatie voor ondernemingen en bedrijven. De Coronacrisis heeft laten zien hoe sterk bedrijven ook afhankelijk zijn van een goed functionerende overheid. Aan de andere kant mogen we van ondernemers en bedrijven vragen om ook dienstbaar te zijn aan de lokale samenleving.

- **Duurzame werkgelegenheid**
Alle inzet is gericht op het aantrekken van duurzame werkgelegenheid.
- **Verlagen regeldruk**
De regeldruk voor ondernemers moet naar beneden.

- **Vergunningen**
Het vergunningentraject voor ondernemers wordt versneld en versoepeld. De overheid is betrouwbaar en dienstbaar, daar hoort snelheid bij.
- **Sociale bijdrage**
Stimuleren van alle ondernemers om bij te dragen aan de samenleving, bijvoorbeeld door het bieden van stageplaatsen, aannemen van mensen vanuit de participatiewet en participeren in of sponsoren van activiteiten binnen Zaanstad.
- **Leegstand**
Leegstand willen we aanpakken door herbestemming van vastgoed voor wonen, recreëren en ondernemen. Wij vinden het belangrijk dat er tegelijkertijd aan het verduurzamen van panden wordt gewerkt. Leegstand biedt ook nieuwe kansen.
- **Samenwerking omliggende gemeenten**
Om een bruisende stad te zijn moet Zaanstad aantrekkelijk zijn voor ondernemingen zodat de werkgelegenheid blijft groeien. Daarvoor is samenwerking met omliggende gemeenten nodig. Wij zetten in op het aantrekken van nieuwe bedrijven en het bieden van groei ruimte aan bestaande bedrijven.

- **Facturen**
De ChristenUnie wil dat de gemeente ondernemers niet frustreert, maar motiveert door alle facturen binnen 30 dagen te betalen.
- **Lokale inkoop**
De inkoop van de gemeente dient zoveel mogelijk lokaal en/of regionaal te gebeuren.
- **Standplaatsenbeleid**
Er moet een helder standplaatsenbeleid komen zodat ondernemers weten waar ze aan toe zijn.

ZZP'ers

Veel mensen werken tegenwoordig zonder in loondienst te zijn, bijvoorbeeld als zelfstandige zonder personeel (ZZP'er). Soms verdienen zij minder dan nodig is om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. De gemeente moet wat de ChristenUnie betreft actief gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheden om hen zo nodig te ondersteunen.

Het voeren van een bedrijf aan huis moet een kleine zelfstandige niet onnodig moeilijk worden gemaakt.

2. Werken en rusten

De ChristenUnie hecht grote waarde aan een goede balans tussen werken, zorgen en rusten. De ontwikkeling naar een 24-uurs economie lijkt niet te stoppen. Tegelijkertijd zien we dat mensen op zoek zijn naar meer rust en onthaasting. De coronacrisis heeft die behoefte onderstreept. Onze samenleving en economie gedijen als er rustmomenten zijn. Vanuit onze christelijke levensovertuiging genieten wij van de zondag als collectief rustmoment. God geeft ons niet voor niets zes dagen om te werken, en een zevende dag om te genieten van rust, kerkdiensten, natuur en van gezin en familie.

We zien dat door de toename van koopzondagen veel kleine zelfstandigen het extra moeilijk hebben gekregen en soms zelfs door eigenaren van winkelcentra worden gedwongen hun winkel op zondag open te stellen.

- **Dwang om zondag te werken**
Wij hebben blijvende aandacht voor ondernemers en (toekomstige) werknemers die niet op zondag willen werken. De gemeente bewaakt dat winkeliers niet gedwongen worden op zondag open te gaan.

3. Ondernemerschap in de Zaanstreek

Zaanstad heeft ten opzichte van veel andere steden in ons land een sterk sturende detailhandelsvisie. Er zijn duidelijke keuzes gemaakt om de detailhandel optimaal te kunnen ondersteunen. Kleine winkeliers en niet-franchise winkels maken de winkelgebieden in onze stad divers en aantrekkelijk. Het winkelhart van Zaanstad, de Gedempte Gracht en de Westzijde, zijn prachtig opgeknapt in de afgelopen jaren. In het gebied ten oosten van de sluis, de Peperstraat, Burcht en de Zuiddijk, is visie nodig om deze buurt aan te laten sluiten bij de rest van het vernieuwde winkelhart. Met het toenemend aantal inwoners is er voldoende draagvlak voor een uitbreiding en variëteit aan winkels en horeca.

Diversiteit

De leegstand in het de Zaanstreek en het winkelhart in het bijzonder is een zorg. De ChristenUnie wil in de komende periode meewerken aan het verder terugdringen ervan. Daarbij mag de focus niet liggen op het binnenhalen van grote winkelketens. Juist de diversiteit van aanbod maakt Zaanstad uniek ten opzichte andere centra in de regio. De warenmarkten in Krommenie, Wormerveer en Zaandam staan iedere week garant voor een gezellige sfeer, voor ontmoeting en een divers aanbod. Daar zijn we trots op en dat willen we behouden.

Uitstraling van winkelgebieden

De winkelgebieden in Krommenie, Assendelft, Wormerveer, Koog aan de Zaan, Zaandijk en in diverse wijken van Zaandam hebben ieder hun eigen sfeer en aanbod. De ChristenUnie hecht eraan dat deze winkelgebieden de aandacht krijgen die ze verdienen. Dat gaat niet alleen om het aanbod van de ondernemers zelf, maar ook om de beleving die het winkelen met zich meebrengt. Het woongenot wordt verhoogd als er dichtbij de woonomgeving goede winkelvoorzieningen zijn. De ChristenUnie investeert graag in het up-to-date houden van winkelcentra in de wijken en dorpskernen en vindt aandacht voor een mooie en kwalitatief goede omgeving belangrijk.

- **Diversiteit winkelaanbod**
Om het winkelgebied in de binnenstad aantrekkelijker te maken wordt ingezet op een invulling van de panden die het karakter van winkelen en horecagebied versterken. Te denken valt aan boetiekjes, galerieën, werkplaatsen etc.
- **Wonen in winkels**
Er wordt ruimte geboden voor het veranderen van de bestemming in een woonbestemming, om leegstand tegen te gaan en de leefbaarheid in het winkelgebied te bevorderen.
- **Reclame**
Langs de A8 wordt een reclamebord geplaatst waarop het winkelhart van Zaanstad worden aangeprezen, en waarop evenementen in Zaanstad worden vermeld.
- **Uitstraling winkelgebieden**
De ChristenUnie zet zich in voor optimaal onderhoud en de uitstraling van de openbare ruimte in de binnenstad en winkelcentra in de dorpen en wijken. Toegankelijkheid voor mensen met een beperking is een belangrijk punt van aandacht hierbij.
- **Hembrugterrein**
De ChristenUnie ondersteunt de ontwikkeling van dit prachtige gebied met behoud van de waarde die het nu heeft.
- **Ondernemersklimaat**
Een ondernemersfonds of een BIZ (bedrijven investeringen zone) kan ondernemers helpen om gezamenlijk bij te dragen aan een beter ondernemersklimaat.
- **Flexibel bestemmen**
In de nieuwe detailhandelsvisie komt meer ruimte voor maatwerk. We moeten zuinig zijn op onze winkels, ook als die zich buiten het stadshart willen vestigen.

4. Toerisme

Amsterdam is de grootste toeristische trekpleister van Nederland. Als buurgemeente Zaanstad met onze Zaanse Schans profiteren we daar uiteraard ook van. Toch kan het Zaanse toerisme beter, langduriger en gevarieerder. We hebben als gemeente zoveel meer te bieden. Niet alleen voor de toerist van ver, maar ook voor onze eigen inwoners. Ontspannen dichtbij huis. De coronacrisis heeft geleerd dat we hierin nog meer moeten investeren. Samen met recreatie- en toeristische ondernemers maakt de gemeente een plan met als doel het stimuleren en uitbreiden van verblijfsrecreatie in en rond Zaanstad.

- **Zaanstad in beweging**
Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandelen/of hardlooperoutes maakt recreatie en beweging op een doeltreffende en kostenvriendelijke manier toegankelijk, zowel in de bebouwde als natuurlijke omgeving. Zeker als dit in regionaal verband uitgewerkt wordt. Private partijen kunnen de aanleg van vaar- en kanoroutes (mede) financieren.
- **Paden**
Fitnessroutes, wandelpaden, fietspaden, natuurpaden en belevingspaden kunnen worden gekoppeld aan evenementen in Zaanstad.
- **Parken**
Verder ontwikkelen van de verschillende parken in heel Zaanstad door aandacht voor horeca, sport en speelobjecten.
- **Stadsstrand**
Een stadsstrand, zoals Poelenburg Beach, verdient een blijvende plek, met zon, zand, ontmoeting, spelende kinderen en terras. Hier kunnen ook kleine evenementen plaatsvinden.
- **Promotie**
Inzet op stadspromotie, onder andere van musea, samen met inwoners en lokale ondernemers.
- **Dagje uit**
Met alle partijen actief zoeken naar mogelijkheden om in Zaanstad een dagje uit aantrekkelijk te maken.

5. Waardering van voedsel

Voedsel is een geschenk van God aan mensen. Boeren en tuinders werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving.

Het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. Daarbij is een betere verbinding tussen stad en platteland van belang. Ook de lokale overheid kan een andere eetcultuur bevorderen door bij te dragen aan meer lokale, biologische en gezondere producten en voedselketens. Stadslandbouw is daarom een goed idee. Het verlevendigt onze gemeente, brengt onze voedselproductie dicht bij huis en maakt de openbare ruimte groener en leefbaarder.

De gemeente Zaanstad geeft aan welke gronden er geschikt zijn om (tijdelijk) een stadsmoestuin te beginnen.

- **Promotie lokale producten**
De komende periode wil de ChristenUnie dat de gemeente samen met boeren, voedselproducenten en de (super)markt gaat inzetten op het promoten van het eten van lokale producten.
- **Lokale producten op de markt**
Faciliteer de mogelijkheid voor lokale voedselproducenten om hun producten te verkopen op de weekmarkten in Zaanstad
- **Voedseljutten**
Stimuleer 'voedseljutten' door het planten van bomen en struiken in de openbare ruimte met eetbare vruchten.
- **Toekomstbestendige agrarische sector**
Bij het opstellen van een visie op het buitengebied wil de ChristenUnie inzetten op een toekomstbestendige agrarische sector. Kernwoorden: Kringlooplandbouw, lokale voedselketens en de boer als mede-beheerder van de openbare ruimte.

10. CULTUUR, SPORT & RECREATIE

In dit hoofdstuk

1. **Cultuur**
2. **Sport en recreatie**
3. **Verenigingen**

Kunst, cultuur en creativiteit verrijken het leven en de samenleving. Wij mensen vormen het beeld van God als creatieve Schepper. In onze culturele instellingen werken professionals en amateurs samen aan het mooier maken van de Zaanse samenleving. Kunst en cultuur zijn eerst en vooral van en voor de samenleving. De overheid vervult een belangrijke rol als subsidieverstrekker, opdrachtgever en hoeder van ons culturele klimaat en erfgoed. Wij zien het grote maatschappelijke belang van sporten voor gezondheid en ontmoeting. Veel Zaankanters genieten daar al van. Ze sporten samen of gaan samen naar een sportwedstrijd of -evenement. Sport zorgt voor verbinding en verbroedering. De ChristenUnie wil dat cultuur en sport toegankelijk en bereikbaar is voor iedereen, zowel praktisch als financieel.

1. Cultuur

Cultuur vormt de ziel van de stad of het dorp. In cultuur wordt de historie van de gemeente en de manier van samenleven van mensen weerspiegeld. In cultuur vinden mensen ontspanning en betekenis. De ChristenUnie ziet de meerwaarde van groepen mensen die gezamenlijk hun vrije tijd besteden en zet daarom in op het ondersteunen van verenigingen rondom cultuur. Daarbij vindt de ChristenUnie het belangrijk dat kinderen zich leren uitdrukken in muziek, dans en creativiteit. Dat draagt bij aan de individuele ontwikkeling van kinderen en jongeren en daarmee aan een krachtige en creatieve samenleving.

Cultuur brengt mensen bijeen. Het verbindt mensen met elkaar van verschillende achtergronden en nationaliteiten en houdt een stad bruisend. Cultuur is een onmisbare schakel in onze stad en helpt mensen om zichzelf en de ander op een andere manier te beschouwen.

Zaanse culturele instellingen

Het Zaanse Museum, het nieuwe Molenmuseum, het Honig-Breet Huis, het Czaar Peterhuisje en verschillende andere Zaanse instellingen herbergen een schat aan informatie en bijzondere stukken die de rijke Zaanse cultuurhistorie laten zien. Zij zijn, samen met alle Zaanse erfgoedinstellingen en cultuurhistorische verenigingen, van groot belang om de Zaanse identiteit levend te houden en ons te laten zien wat de Zaanstreek uniek maakt.

Eigentijdse instellingen als het Zaantheater en binnenkort het nieuwe theater in Krommenie bieden een podium aan kunstenaars en gezelschappen, waar actieve podiumkunsten beoefend worden. Ook de Grote Weiver heeft een eigen en unieke waarde voor de (jongeren)cultuur in Zaanstad en verdient een nieuwe plek.

Instellingen als De Bieb vormen een bron van kennis, inspiratie en educatie en zijn een plek van ontmoeting. Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs

aan onze kinderen, het bestrijden van laaggeletterdheid en bieden alle inwoners leesplezier en toegang tot informatie (ook digitaal). Ook heeft de bibliotheek veel te bieden aan statushouders om de Nederlandse taal en cultuur te leren. Daarom wil de ChristenUnie dat er naast de huidige filialen een bibliotheekfunctie is of komt in elke wijk. Dat kan ook een Bieb-bus zijn of een plek in een schoolgebouw of buurthuis.

De ChristenUnie vindt het erg belangrijk dat onze stedelijke voorzieningen op dit gebied in orde zijn. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol, niet alleen als subsidieverstrekker, maar meer nog als aanjager, verbinder en initiatiefnemer. De gemeente werkt intensief samen met de culturele instellingen in de gemeente en stelt hiervoor budget beschikbaar.

Evenementen en feesten in Zaanstad

Er is ruimte voor evenementen en Zaanse feesten die de saamhorigheid van Zaankanters en/of de identiteit van de stad versterken. Als door veel partners moet worden samengewerkt, voert de gemeente hierin een regierol. Evenementen in Zaanstad zijn veilig voor bezoekers en er wordt op toegezien dat overlast door bijvoorbeeld lawaai of verkeer zoveel mogelijk wordt beperkt.

• Monumentenzorg

Zaanstad hecht veel waarde aan haar gemeentelijke monumenten en zorgt voor een sterke afdeling die toezicht houdt en eigenaren bijstaat in het onderhoud. De gemeente ontwikkelt samen met de provincie een visie over de toekomst van leegstaande/monumentale kerkgebouwen in Zaanstad.

• Stadsarcheoloog

De gemeente heeft een eigen stadsarcheoloog.

• Stadsarchief

Het stadsarchief krijgt voldoende middelen om veel bezoekers te trekken.

• Zaanse verhalen delen

Unieke Zaanse verhalen en kennis worden gedeeld in de vorm van een experience, zoals een escape room in de binnenstad van Zaandam.

• Betrokkenheid met kleine cultuurverenigingen

In de uitwerking van de Cultuurvisie worden de vele kleine culturele verenigingen meer betrokken.

• Bibliotheekfunctie in elke wijk

In iedere wijk zien wij graag een plek met een bibliotheekfunctie, bijvoorbeeld in een school of buurthuis.

2. Sport en recreatie

Zaanstad biedt van oudsher heel veel mogelijkheden om te sporten en te recreëren. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in sportaccommodaties, zoals het nieuwe Sportpark Hoornseveld inclusief een nieuw zwembad. We zien dat de belangstelling voor gezond leven toeneemt en daar is naast gezonde voeding ook bewegen een belangrijke factor. Er zijn veel sportondernemingen bijgekomen, maar we zien ook dat de traditionele sportverenigingen moeite hebben om een goed bestuur en andere onmisbare vrijwilligers te vinden en te binden aan 'hun club'. Deze ontwikkeling is een risico voor de continuïteit en betaalbaarheid van sommige takken van sport. De ChristenUnie ziet hier een rol voor de gemeente om de verenigingen te ondersteunen. Sportverenigingen hebben immers bij uitstek een sociaal-maatschappelijke functie die niet verloren mag gaan. Ook kan de gemeente als neutrale partij een rol spelen bij fusies van sportverenigingen.

Sportaccommodaties

Er is ruimte in Zaanstad voor topsport, maar de focus van de gemeente dient te liggen op de breedtesport en amateurverenigingen. De gemeente moet goed in beeld hebben wat de behoeften zijn aan voorzieningen op het gebied van sport en cultuur en daar een (financiële) meerjarenplanning voor maken. Accommodaties zijn kostbaar en het is van belang dat verenigingen in redelijkheid bijdragen aan exploitatie en onderhoud.

In het accommodatiebeleid van de gemeente wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke, maar ook financieel gedegen wijze te bedienen. Gebouwen en sportvelden worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen, zorginstellingen, etc. te benutten en samenwerking te versterken. Soms is er een goede samenwerking met recreatieondernemers mogelijk.

Accommodatiebeleid wordt ook afgestemd met omliggende gemeenten om na te gaan waar je elkaar kunt versterken.

De ChristenUnie wil dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op lagere energielasten door het verduurzamen van gebouwen en lichtinstallaties. Bij nieuwe aanbestedingen willen wij dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit stimuleert tevens de werkgelegenheid.

Sportstimulering

Sporten is niet alleen gezond en leuk; sport bindt ook samen. Sportstimulering en specifiek het betrekken van minima, ouderen en mensen met een beperking is daarom een speerpunt. De ChristenUnie pleit voor open clubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein.

Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandel- of hardlooproutes is een doeltreffende en kostenvriendelijke manier om zowel bebouwde als natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging toegankelijk te maken. Zeker als dit in regionaal verband uitgewerkt wordt.

Bij de (her)inrichting van woonwijken wordt uitgegaan van de mogelijkheid tot 'ommetjes'.

In het beleid van de gemeente wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken (bijvoorbeeld jeugdsportfonds en participatiefonds).

Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantine tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt ontmoedigd. Een alcoholconvenant tussen de gemeente en sportverenigingen kan hier een mooi instrument voor zijn.

Elk kind in Zaanstad moet leren zwemmen. Dit is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de ouders, maar blijft een aandachtspunt voor iedereen die met kinderen te maken heeft.

- **Publieke fitnessapparaten**
Wijken krijgen naast kinderspeeltoestellen ook meer publieke fitnessapparaten.
- **Buiten bewegen**
Voorzieningen als een skatebaan, klein buursportveld, speeltuin of trimparcours verdienen blijvende aandacht.
- **Buurtsportcoach**
In elke wijk komt een buurtsportcoach om de verbinding tussen sport, onderwijs en zorg te bevorderen.

Recreatie

Wat aantrekkelijk en mooi is voor toeristen is dat in de eerste plaats ook voor de eigen inwoners van Zaanstad! Zaanse toeristen hebben het voorrecht hier 365 dagen per jaar te kunnen genieten van de natuur en het water. Goede bereikbaarheid is essentieel, daarom moet de gemeente goed in beeld krijgen hoe dit per wijk aanwezig is en wat daar nog kan verbeteren.

Ook de toenemende binnenstedelijke woningbouw moet rekening houden met plekken om te spelen en te wandelen, om 'buiten' te zijn. Buitenspelen wordt bevorderd.

In regioverband wordt onderzocht hoe met kleine inspanningen knelpunten in de recreatieve structuren kunnen worden weggenomen en nieuwe routes kunnen worden ontgonnen.

- **Laarzenpad**
Het herstel van het 'Laarzenpad' vindt zo spoedig mogelijk plaats.
- **Buiten spelen wordt bevorderd**
Bijvoorbeeld door het aanleggen van natuurspeelplaatsen

3. Verenigingen

De Zaanstreek kent een rijk en bloeiend verenigingsleven, dat zichtbaarheid en bekendheid waard is. Talloze verenigingen zetten zich niet alleen in op allerlei specifieke terreinen, zij bevorderen tevens de cohesie in de Zaanse samenleving en vormen voor vele Zaan-kaners een belangrijke tijdsbesteding.

De ChristenUnie is van mening dat het juist in deze tijd belangrijk is dat inwoners zich werkelijk thuis (gaan) voelen en zich deel weten van een groter geheel. De cohesie in de Zaanse gemeenschap kan beter, vindt de ChristenUnie. Verenigingen en andere samenwerkingsverbanden en netwerken vormen hierbij een belangrijke rol en dienen ondersteund te worden, financieel, praktisch of organisatorisch waarbij de mate van hun bijdrage aan de Zaanse samenleving leidend is. De gemeente spant zich er voor in de communicatie met de verenigingen te versterken. Er vindt geregeld overleg plaats en er wordt voor gezorgd dat de verenigingen zich gekend en gehoord weten.

- **Koesteren van verenigingsleven**
De gemeente doet er goed aan om de verenigingen te koesteren en zo mogelijk te ondersteunen in hun belangrijke taken.
- **Maatschappelijke visie**
De Maatschappelijke Visie met haar uitgangspunten is een kader waarop nieuwe plannen in Zaanstad worden beoordeeld op de sociale impact.

11. EEN BETROUWBARE OVERHEID

In dit hoofdstuk

1. **Herstel en vertrouwen**
2. **Bewonersinitiatieven en participatie**
3. **Dienstverlening**
4. **Financiën**

Het vertrouwen in de politiek en in de overheid staat onder druk. De ChristenUnie ziet deze ontwikkeling en neemt dat serieus. Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is een samenleving die zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen en zelf ook verantwoordelijkheid neemt. Een overheid die betrouwbaar is geeft een geloofwaardig voorbeeld aan de samenleving, waarvan de overheid zelf ook betrouwbaarheid verlangt.

1. Herstel van vertrouwen

Het werk van de ChristenUnie in de gemeenteraad kenmerkt zich door luisteren en samenwerken. Het wel of niet deelnemen in een coalitie is daarbij niet doorslaggevend. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij, die onder andere zijn vastgelegd in het programma. Als fractie willen we als betrouwbaar en constructief bekend staan in Zaanstad.

De ChristenUnie wil bijdragen aan het herstel van vertrouwen door:

- Open, herkenbaar en betrokken aanwezig te zijn in Zaanstad.
- In te zetten op goede relaties met inwoners en tussen openbaar bestuur en inwoners.
- Eerlijk te zijn en geen beloftes te doen die niet zijn na te komen.
- Er voor te zorgen dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden.
- Te streven naar een akkoord op hoofdlijnen, zodat er voor alle partijen ruimte is voor invloed op beleid.
- De bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente hoge prioriteit te geven.
- Het onderwerp integriteit continu aandacht te geven.

2. Bewonersinitiatieven en participatie

'De gemeente? Dat bent u zelf!'

De ChristenUnie wil dat inwoners van Zaanstad zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken. Samen zoeken hoe we de kracht van de samenleving kunnen aanspreken om te werken aan gerechtigheid.

De gemeente moet op haar beurt dan wel open staan voor initiatieven van inwoners. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren in bijvoorbeeld coöperaties en daarmee verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer. Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, om minder administratieve lasten en bureaucratie. Kortom, om een college en raad die durven los te laten.

De ChristenUnie wil inzetten op het meedenken van inwoners (zowel volwassenen als kinderen), via platforms en andere organisaties voorafgaande aan beleidsvorming in de raad. Inwonersinitiatieven willen we ruimhartig verwelkomen en inwonerparticipatie stimuleren wij omdat we ervan overtuigd zijn dat het goed is gebruik te maken van de kennis en ervaring van onze inwoners. Wel letten we erop dat de gemeenteraad vanaf het begin heel duidelijk is over het samenspel en de ruimte die er is voor participatie. Dat steekt nauw. Aan de ene kant niet pas het gesprek aangaan als keuzes al gemaakt zijn maar ook geen ongecontroleerde inwonerparticipatie. Dat vraagt om duidelijke financiële en technische kaders.

- **Ondersteuning bij bewonersinitiatieven**
Inwoners met ideeën en initiatieven die de samenleving versterken moeten geholpen en ondersteund worden in de uitvoering hiervan (waar mogelijk en haalbaar) en niet vastlopen in bureaucratie. Hiervoor is duidelijke communicatie nodig over wederzijdse verwachtingen tussen inwoner en gemeente.
- **Uitdaagrecht**
De gemeente heeft budget voor experimenten die burgerparticipatie bevorderen, zoals 'Right to Challenge' (uitdaagrecht).
- **Burgerparticipatie is vanzelfsprekend**
Continue burgerparticipatie neemt een vanzelfsprekende en grote plaats in bij de (invoering van de) Omgevingswet.
- **Betrokkenheid van kinderen en jongeren**
Kinderen en jongeren verdienen het om gehoord te worden. De ChristenUnie wil zich ervoor inzetten dat zij bij onderwerpen die hen aangaan actief betrokken worden.
- **Kinderburgemeester en kinderraad**
Er komen een kinderburchemeester en kinderraad die mee kunnen denken over de stad.

Samenwerking met maatschappelijke organisaties en kerken

De gemeente erkent het belang van zowel grote als kleine maatschappelijke organisaties in Zaanstad en zoekt nadrukkelijk de samenwerking met hen. Hieronder vallen ook kerken, die immers een wezenlijke bijdrage leveren als plaatsen van ontmoeting. Bovendien zijn zij actief in de ondersteuning van mensen, binnen en buiten de kerk.

Enkele voorbeelden van maatschappelijke ondersteuning door kerken en christelijke organisaties zijn het werk van Stichting Present, het jongerenwerk van Youth for Christ, de Dorcaswinkel, de bijdrage aan verbinding tussen verschillende culturen van Puur Poelenburg, inloophuizen zoals De Bron, de buurthap van Bloei in Kogerveld en ander diaconaal werk.

Samenwerking met ondernemers en bedrijven

De gemeente belooft goede samenwerking van ondernemers en bedrijven door hen veel aandacht te schenken en met hen mee te denken in de plannen die zij bedenken voor de economische ontwikkeling en groei van winkelgebieden en bedrijventerreinen. De gemeente faciliteert waar mogelijk samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs. De gemeente ondersteunt initiatieven vanuit het lokale bedrijfsleven en detailhandel op het gebied van duurzaamheid en (mantel)zorg en welzijn voor hun werknemers.

Samenwerking met andere bestuurlijke organen

Eén van de vele vormen van samenwerking als verbonden partijen is de gemeenschappelijke regeling waarin de gemeente zich verbindt met andere bestuurlijke organen, zoals andere gemeenten, om een deel van beleid en taken uit te voeren. Voorbeelden zijn HVC (Huisvuilcentrale te Alkmaar), de Veiligheidsregio en de Vervoerregio, GGD, de Omgevingsdienst en Werkom. Hiermee ontstaat afstand en daarom moet er goed toezicht zijn op de uitvoering van taken en moeten de risico's die kunnen ontstaan goed in beeld zijn. De gemeente is daarom behoedzaam in het aangaan van gemeenschappelijke regelingen en evalueert geregeld de bijdrage die deze regelingen bieden aan de doelstellingen van Zaanstad en heroverweegt zo nodig de samenwerking.

De samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam wordt voortgezet en Zaanstad draagt bij aan het succes ervan. De ChristenUnie dringt er hierbij op aan te streven naar een meer gelijke verdeling van opgaven als werkgelegenheid en sociale woningbouw over de verschillende gebieden binnen de Metropoolregio.

3. Dienstverlening

We kunnen niet meer om digitale dienstverlening heen en willen dat ook niet. Veel zaken die inwoners moeten of willen regelen kunnen snel en gemakkelijk digitaal. Maar er blijft ook een andere werkelijkheid. In Zaanstad bestaat laaggeletterdheid of zijn mensen om andere redenen digitaal beperkt vaardig. Daar moet de dienstverlening rekening mee houden.

• Menselijk contact bij de dienstverlening

Menselijk contact met de gemeente en eventueel aan huis helpen moet mogelijk blijven. Telefonisch contact met de gemeente is makkelijk en snel bereikbaar.

• Openingstijden loketten

Openingstijden van loketten worden steeds beter afgestemd op de wensen van de gebruikers.

• Duidelijke taal

De gemeente heeft klantvriendelijkheid hoog in het vaandel en gebruikt bij schriftelijke communicatie met inwoners eenvoudig Nederlands (taalniveau B1).

• Slim Melden

Slim Melden is een mooi voorbeeld van een korte lijn tussen inwoner en overheid, die inwoners bovendien stimuleert om actief hun leefomgeving te verbeteren. De ChristenUnie ziet daarom graag meer aandacht voor deze mogelijkheid.

Regelgeving

Regelgeving is en blijft nodig, maar het belangrijkste blijft: Regels zijn er voor de mensen, de mensen zijn er niet voor de regels. Daarom streeft de gemeente naar een zo begrijpelijk mogelijk geheel van regelgeving, waarbij burgers en bedrijven weten waar zij aan toe zijn, maar tegelijkertijd moeten we niet bang zijn om regelgeving op zorgvuldige wijze aan te passen aan de tijd waarin wij leven. De gemeente mag vertrouwen geven aan haar inwoners, en kan daarom toe met minder regeldruk. Het college komt met voorstellen voor regels die geschrapt, vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden. Daarnaast is communicatie en uitleg van regelgeving een aandachtspunt.

4. Financiën

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de bezittingen en gelden die haar toevertrouwd zijn. Zaankanters hebben, via allerlei belastingen die zij betalen aan het Rijk en aan de gemeente (OZB), deze middelen opgebracht en zij mogen verwachten dat de uitgaven zorgvuldig gedaan worden.

Er ligt een flinke financiële opgave voor de gemeente: veel zorg- en welzijnstaken, meer inspanning om iedereen 'mee te laten doen' en zoveel mogelijk mensen vanuit de bijstand aan het werk te helpen. Onze stad moet toekomstbestendig zijn, dus investeren we in de openbare ruimte, in de kwaliteit van bestaande woningen en in voorzieningen voor nieuwe inwoners. We bereiden ons voor op nieuwe energiebronnen en klimaatbestendigheid.

De ChristenUnie heeft duidelijke financiële keuzes gemaakt en zal dat blijven doen: het versterken van wat mensen samenbindt en het duurzamer maken van de leefomgeving. Wij blijven opkomen voor wat kwetsbaar is.

Als inwoners, ondernemers, organisaties en bedrijven vanaf het begin betrokken zijn bij veranderingen dan zijn zij mede-eigenaar van de nieuwe situatie en dat geeft draagvlak.

De ChristenUnie wil dat wij blijven investeren in de stad en in voorzieningen, maar bij alle projecten moeten we kritisch kijken naar de kosten zonder de noodzakelijke kwaliteit in te leveren. De gemeente blijft werken aan een efficiënte uitvoering van projecten. Risico's zijn goed in beeld en worden beheerst zodat we toekomstige generaties niet opzadelen met de gevolgen van slecht financieel beleid van hun voorgangers.

Belastingen en tarieven

De gemeente spant zich in om de belastingen en tarieven voor haar inwoners te verlagen waar dat kan. Wij streven ernaar om belastingen zoals de OZB alleen met inflatiecorrectie te laten stijgen. De tarieven begraafrechten blijven op een zodanig niveau dat de keus voor begraven bereikbaar blijft voor alle inwoners.

Investerings

Vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen worden in samenhang besloten.

Er is een regelmatig geactualiseerd plan voor vervangingsinvesteringen. Nieuwe investeringen worden in een zorgvuldig traject met de raad afgewogen aan de hand van een prioriteitenplan. Financiële risico's van nieuwe plannen worden in beeld gebracht en na invoering gevolgd. Er wordt jaarlijks ruimte gemaakt in de begroting om het Investeringsfonds ten behoeve van nieuwe investeringen aan te vullen.

• Duurzaam financieren

We kiezen voor maatschappelijk verantwoorde financiële producten.

• Voldoende reserve

Het weerstandsvermogen van de gemeente blijft voldoende zodat in tijden van nood en onvoorziene omstandigheden een beroep op de Algemene Reserve kan worden gedaan.

• Leningen en schulden

Er is een stevige grip op de leningenportefeuille. Deze groeit onvermijdelijk mee met de groei van de stad. Er komt een plan om de relatief grote schuldenlast van de gemeente op langere termijn weer te verlagen.

• Garantstellingen

Garantstellingen van de gemeente voor derden worden alleen verstrekt na overleg met de raad.

• Leningen voor funderingsherstel

Er is geld beschikbaar voor het verstrekken van leningen voor funderingsherstel in samenwerking met het Fonds Duurzaam Funderingsherstel.

• Geen onnodige subsidies

Er volgt beëindiging van subsidiëring van organisaties en activiteiten die ook geheel met privaat geld kunnen worden bekostigd.

• Verenigingen zonder toekomstperspectief

Langdurig financieel steunen van sport- en andere verenigingen zonder toekomstperspectief wordt beëindigd.

• Inkoop en aanbesteding

Het inkoop- en aanbestedingsbeleid in de gemeente wordt verder verscherpt en de uitvoering versterkt.

12. OVER DE CHRISTENUNIE ZAAANSTAD

In dit hoofdstuk

1. Visie op Christelijk-Sociale politiek
2. Bestuur en fractie
3. Verzilverpunten
4. Waarom stemmen op de ChristenUnie

1. Visie op christelijk-sociale politiek

De ChristenUnie is een politieke partij die midden in de samenleving staat.

Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God en dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven. Om een samenleving te vormen. De ChristenUnie gelooft dat het daarbij om veel meer gaat dan om geld en bezit. Het gaat vooral om zinvol leven, in vrijheid en in veiligheid.

- Wij willen geen samenleving waarin ons verteld wordt wat we moeten denken en doen, maar wij willen vrijheid om te geloven en om zelf verantwoordelijkheid te nemen.
- Wij willen dat elk mens de kans krijgt om zijn of haar talenten te ontdekken en te ontwikkelen.
- Wij willen een gemeente waar een bescheiden overheid ruimte biedt aan inwoners die maatschappelijk initiatief tonen, maar ook een overheid die daadkracht toont waar recht gedaan moet worden aan burgers.
- We willen een wereld waarin we omzien naar elkaar. Een wereld die leefbaar blijft, ook voor onze (klein)kinderen.

Ons handelen bedreigt het klimaat en de leefbaarheid op de aarde. Machtswellust en honger naar meer verstoren gelijke kansen op een goed bestaan. De wereld kent instabiliteit, onveiligheid, terreur en haat. Noodgedwongen verlaten velen huis en haard. In onze samenleving zijn mensen bezorgd over hun bestaanszekerheid en de toekomst. Doorgeslagen individualisering en marktdenken gaan ten koste van relaties, gezinnen en gemeenschappen. In onze samenleving is er vreemding en polarisatie.

De ChristenUnie onderkent dit en vindt dat het daarom meer dan ooit belangrijk is om te geloven in een stad waar het niet meer gaat om 'ik' maar steeds meer om 'wij'. In een politiek van draagkracht en draagvlak. Daarom gaan wij met dit programma dat draait om samen recht doen de komende verkiezingen in. Een programma met plannen voor Zaanstad dat laat zien dat de ChristenUnie wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen meetelt.

Wij investeren in zorg voor elkaar, in de cruciale rol van gezinnen, in een dienstbare en rechtvaardige overheid, in moreel leiderschap, in godsdienstvrijheid, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met Gods schepping. In deze gebroken wereld zijn wij allemaal geroepen tot de vrede en tot het recht. Wie zoekt naar recht en vrede blijft niet hangen in passieve pleidooien. Recht doen betekent je inzetten voor een menswaardig bestaan voor de ander. Vrede zoeken betekent blijven werken aan verzoening in een wereld vol conflicten.

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd laten wij ons als christelijke partij inspireren door de Bijbel. In de Bijbel gaat het over mensen, over samenleven en ook over de overheid. De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft voor de toekomst. Wij geloven daarom dat christelijke uitgangspunten in de politiek relevant zijn voor Zaanstad.

De ChristenUnie-politici maken deel uit van een beweging van maatschappelijk betrokken christenen die op tal van plekken in de samenleving hun geloof een stem geven. Die hun geloof niet bewaren voor de kerk of thuis, maar handen en voeten geven in de maatschappij. Die bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken voor een betere samenleving. Wij beseffen heel goed dat de overheid niet alle vraagstukken gaat oplossen. De samenleving is niet maakbaar. Maar de overheid is er volgens de ChristenUnie wel om het zwakke te beschermen en het sterke te reguleren, om zo vrede te stichten. De Bijbel roept ons op om 'recht te doen, trouw te zijn, en nederig de weg te gaan die God van ons vraagt'. (Micha 6:8)

De ChristenUnie is een landelijke, christelijke netwerkpartij. Dat biedt stabiliteit. Onze lokale standpunten zijn niet ad hoc opgeschreven, maar gebaseerd op onze christelijke uitgangspunten. Tegelijk biedt het feit dat de ChristenUnie actief is op alle niveaus van het openbaar bestuur uitstekende mogelijkheden om af te stemmen en om lokale zaken provinciaal of landelijk aan de orde te stellen (en andersom).

Onze missie is groter dan onze partij. Wij zullen de samenwerking zoeken in de Raad met andere politieke partijen wanneer wij dezelfde doelen nastreven en het eens kunnen worden over de weg daar naar toe.

2. Bestuur en fractie

Afgelopen periode is Christa Neefjes ons raadslid geweest voor de ChristenUnie Zaanstad. Er is veel werk verzet in de gemeenteraad. Zij is daarbij ondersteund door steunfractieleden André Schippers en Hanneke Veurink, en door fractie-assistenten Christianne van den Dongen, Jan Peter Blok en Minke Simonse. Dankbaar zijn wij dat we onderdeel zijn geweest van het college en zo een bijdrage konden leveren aan een stabiel en groeiend Zaanstad. Rita Noordzij heeft als ChristenUnie-wethouder een mooie portefeuille gehad met daarin onder andere actief burgerschap, integratie, dienstverlening en burgerparticipatie. Onze ambitie is om de komende vier jaar een aantal zetels in de Zaanse Gemeenteraad te halen en we zouden opnieuw willen deelnemen aan het College van B&W.

Daarvoor stellen 28 kandidaten zich verkiesbaar voor de ChristenUnie. Zij zijn geselecteerd op basis van de algemene voorwaarden die de ChristenUnie aan haar kandidaten stelt en beschikken naast hun algemene inzetbaarheid als raadslid over eigen specifieke ervaring en kennis die zij graag willen inzetten voor de stad.

Het bestuur van de ChristenUnie Zaanstad draagt de lokale partij en de vereniging van leden. Meestal op de achtergrond werkt het bestuur aan het onderhouden van contact met de achterban en regelt de financiën en praktische bestuurstaken. Ons bestuur verbindt de plaatselijke fractie met het provinciaal en landelijk netwerk van de ChristenUnie en houdt onze visie scherp.

3. Verzilverpunten

De afgelopen 8 jaar heeft de ChristenUnie deel uit gemaakt van de Coalitie en hebben wij direct invloed kunnen uitoefenen op het beleid door middel van het Coalitieakkoord, en op de uitvoering daarvan met een wethouder in het College van Burgemeester en Wethouders van Zaanstad. Rita Noordzij heeft in haar tweede periode als wethouder de volgende portefeuilles met verve beheerd: Actief burgerschap & buurthuizen, Dienstverlening, Integratie en Burgerparticipatie, en was zij Wijkwethouder Krommenie en Westzaan.

Met de collegepartijen (VVD, PvdA, D66, ROSA, CDA en CU) hebben we in 2018 het Coalitieakkoord 'Vandaag aan de slag voor het Zaanstad van Morgen' opgesteld en daaraan uitvoering gegeven. Door een splitsing in de zomer van 2019 bij één van deze partijen ontstond een minderheidssituatie waarbij de uitvoering van onze plannen onzeker werd. Door toevoeging aan de Coalitie van GroenLinks en het nieuwe Akkoord 'De molen op de wind zetten' konden we stappen zetten om Zaanstad meer duurzaam, groen en klimaatbestendig te maken. De gevolgen van het stopzetten van allerlei projecten vanwege stikstof en de Coronacrisis hebben een zware wissel op het bestuur, de Raad en de ambtelijke organisatie getrokken.

De belangrijkste onderwerpen waar op voorzet van de ChristenUnie succes is geboekt:

- Strategie waardig ouder worden is toegevoegd aan het coalitieakkoord.
- Bij woningbouwplannen wordt voortaan standaard ruimte ingepast voor maatschappelijke voorzieningen waaronder ontmoetingsplekken. Ook wordt er nu een maatschappelijke visie opgesteld.
- De buurthuizen werden ontzien in bezuinigingen en corona. We hielden ze allemaal.
- Twee burgerinitiatieven zijn realiteit geworden: De Fronikboerderij en Groen Waterrijk.
- In de dienstverlening werkten we steeds meer met maatwerk en bezoeken aan huis.

- Er staat een stevig netwerk "Samen zijn we Zaanstad".
- Stichting Samenbindende Projecten Zaanstad is een partner van de gemeente geworden.
- Bezuinigingen op subsidies van culturele instellingen zijn teruggedraaid.
- Er komt opnieuw onderzoek naar het ondergronds brengen van het spoor op de lijn Zaandam-Zaandijk ten behoeve van knelpunt spoorovergang Guisweg maar ook ontsluiting van Westerwatering.
- We hebben met meerdere moties een aantal initiatieven van bewoners op de Motiemarkt onder de aandacht van de raad en het College gebracht, zoals het initiatief om nieuwe Zaanse welkom te heten en actief te benaderen met informatie over hun stad en buurt zodat zij snel hiervan deel gaan uitmaken.
- Een succesvolle Stappensubsidie voor particuliere eigenaren om hun woning te verduurzamen wordt voortgezet.
- We hebben herhaaldelijk gewezen op (toekomstige) alternatieven voor Warmtenet.
- Met het agenda-initiatief Relatiezorg zetten we een eerste stap in hulp aan (aankomende) ouders zodat echtscheiding mogelijk voorkomen kan worden.
- Bij stadsontwikkeling in Zaanstad Maak Noord is een 7e speerpunt toegevoegd: het versterken van de cultuurhistorische en natuurlandschappelijke waarden.
- We hebben blijvend aandacht gevraagd voor de ontwikkeling van een Kerkenvisie die er najaar 2021 eindelijk is gekomen.
- De zorgwekkend hoge tariefstijging voor begraven wordt herzien.
- Geen afstel van een Nieuw Museum Zaandam maar we bewaren de inzichten voor een nieuwe culturele experience tot betere tijden en gaan daarvoor in overleg met Zaanse historische verenigingen.

Niet alles wat we in 2018 wensten is tot stand gekomen of het is vertraagd maar de stad heeft zich ook in deze moeilijke jaren kunnen ontwikkelen op veel gebieden en daar zijn wij trots op en heel dankbaar voor!

Daarnaast zijn er veel moties (mee-)ingediend en na toezegging van de wethouder ingetrokken. De ChristenUnie is een kleine fractie maar heeft op nagenoeg elk onderwerp onze stem laten horen. We zien daar na al die jaren toch regelmatig de vruchten van.

De ChristenUnie beseft dat wij, noch andere politieke partijen, op eigen houtje iets kunnen waarmaken in Zaanstad. Telkens is er een meerderheid nodig en daarom hebben we samengewerkt met anderen, zowel binnen als buiten de coalitie, op die terreinen waarin we elkaars mening deelden en die bijdroegen aan de doelen die wij als ChristenUnie voor onze stad wilden bereiken.

Bronvermelding

1. <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2021/hoe-ongelijkheid-zich-in-de-eerste-levensjaren-aftekent/>

